

MARIA DĘBOWSKA

KS. JOACHIM GIELA

INFORMATOR
O MUZEACH KOŚCIELNYCH
W POLSCE

LUBLIN 1993

WSTĘP

Polskie muzealnictwo kościelne sięga swymi początkami drugiej połowy ubiegłego stulecia. Na mapie kościelnych placówek kulturalnych wciąż przybywa muzeów. Kościelne muzea w Polsce są instytucjami niezwykle zróżnicowanymi pod względem wielkości, jak i rodzajów działalności. Aktualnie jest ich kilkadziesiąt, i choć jest to wśród muzeów na terenie kraju niewielki procent, to ich wartość artystyczna, poznawcza i wychowawcza jest nieoceniona. Są wśród nich muzea duże, podejmujące próby aktywności twórczej, nie ograniczające się tylko do wystawiennictwa, oraz takie, których opiekunowie wahają się używać nazwy muzeum, a nawet udostępniać informacje o nich.

Muzealnictwo kościelne — zdaniem ks. prof. W. Smolenia — „zawiera pouczenia społeczeństwa o prawdach wiary, bogactwie natchnienia religijnego i wielkim wkładzie czynnika nadprzyrodzonego w formowaniu się ogólnoludzkich wartości kulturalnych”. Jednocześnie staje muzealnictwo kościelne dzisiaj, jak pisał ks. dr A. Przekaziński, „wobec konieczności upowszechniania wiedzy religijnej, krzewienia kultury, budzenia patriotyzmu i żywego reagowania na aktualne wydarzenia i problemy”. Informator chce także w jakimś stopniu w tym dopomóc.

W prezentowanej publikacji ukazano muzea według następującego schematu: 1. adres, 2. personel, 3. historia, 4. charakterystyka zbiorów, 5. pomieszczenie, 6. ekspozycja, 7. inwentaryzacja, 8. księgozbiór, 9. publikacje o muzeum i zbiorach, 10. udostępnianie dla zwiedzających. Zasadniczym źródłem uzyskiwania informacji o muzeach były odpowiedzi na ankietę, uzupełnione wiadomościami z istniejących opracowań, inwentarzy, informatorów i przewodników. Mamy świadomość, iż jest to wykaz niepełny, wymagający stałej korekty i uzupełnień. Słowa wdzięczności należą się tym wszystkim, którzy odpowiadając na ankietę, przyczynili się wydatnie do powstania niniejszej publikacji.

BARDO ŚL.

Muzeum Klasztorne Ojców Redemptorystów

Adres:

57—256 Bardo Śl., Plac Wolności 5

Historia:

Powstało w 1967 r.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo (do najcenniejszych dzieł należą: obraz nieznanego autora — monogram LG, przedstawiający św. Hieronima modlącego się przed ukrzyżowaniem; *Zdjęcie Chrystusa z Krzyża* — deska XVI w., szkoła niemiecka; *Adoracja Dzieciątka* — XVI—XVII w., szkoła włoska; *Optakiwanie Chrystusa* — 1 połowa XVII w.);

rzeźba (bogaty zbiór bardzkich figurek Matki Boskiej z Dzieciątkiem — XVII—XIX w., kolekcja ludowych świątków; rzeźby barokowe, późnogotycka figura Matki Boskiej Bolesnej — koniec XV w.); wyroby złotnicze; szaty liturgiczne; pamiątki historyczne związane z wielowiekowym kultem Matki Boskiej Bardzkiej.

BYDGOSZCZ

Ekspozycja o Duchu Świętym i Tematyce Misyjnej

Adres:

Dom Prowincjalny Zgromadzenia Ducha Świętego w Polsce

85—152 Bydgoszcz 43, ul. Kujawska 117, tel. (052) 71—49—53, 71—13—38

Personel:

Autor (patron wystawy)

— o. Wacław Brzozowski CSSp

Dyrektor i opiekun

— dk. Dariusz Andrzejewski CSSp

Współpracownicy

— Teresa Kabacińska-Patka

— o. Wiesław Polewczak CSSp

— dk. Andrzej Wichowski CSSp

Historia:

Zbieraniem materiałów o Duchu Świętym zajmował się od 1961 r. o. Wacław Brzozowski. Z końcem maja 1965 r. przystąpiono do montowania wystawy. Oprawę plastyczną dał artysta-plastyk Leszek Tomczak. Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się 20 maja 1966 r. Pierwotnie była to: Wystawa ku czci Ducha Świętego na Tysiąclecie Chrześcijaństwa w Polsce (1966—1966). Dokładnie 25 lat później, w Uroczystość Zesłania Ducha Świętego — 19 maja 1991 r., otwarto wystawę w nowej szacie, formie i w nowym miejscu. Z okazji 70—lecia działal-

ności Zgromadzenia Ducha Świętego w Polsce (1921—1991) w październiku 1991 r. Ekspozycja została powiększona o materiały o treści misyjnej.

Charakterystyka zbiorów:

Tematyka: Trzecia Osoba Boska — Duch Święty (obrazki, reprodukcje, medaliki, pieczęcie — matryce, płaskorzeźby, szaty liturgiczne, metaloplastyka, albumy, foldery etc.).

Pomieszczenie:

2 sale, każda o powierzchni ok. 40 m².

Księgozbiór:

Dzieła z dziedziny pneumatologii (ok. 300) w językach: angielskim, francuskim, niemieckim, polskim.

Publikacje:

Informator o muzeum i bibliotece w opracowaniu.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W dni powszednie — po wcześniejszym powiadomieniu,

w każdą sobotę (z wyjątkiem świąt i uroczystości) — w godz. 10.00—16.00

CZERNA k. Krzeszowic

Zbiory sztuki OO. Karmelitów Bosych

Adres:

32—561 Czerna 79 k. Krzeszowic, tel. Krzeszowice 200—65

Charakterystyka zbiorów:

1. Muzeum św. Rafała Kalinowskiego, założone w 1983 r. — dokumenty, pisma, portrety, szaty liturgiczne i pamiątki po św. Rafale Kalinowskim.

2. Etnograficzne muzeum misyjne, założone w 1983 r. — eksponaty (ok. 2000) pochodzą z terenów pracy misyjnej Karmelitów Bosych w Afryce, ilustrują życie mieszkańców Burundi i Rwandy. Na ekspozycję składają się: stroje, przedmioty codziennego użytku, flora, fauna, przedmioty odnoszące się do wierzeń pogańskich, rzeźba, malarstwo, grafika, numizmatyka, prasa.

3. Ekspozycja zabytkowych przedmiotów klasztoru czerneńskiego, zorganizowana przez br. Bernardyna Jana Berkę w 1985 r. zawiera: szaty liturgiczne, kandelabry, naczynia, narzędzia pracy, numizmaty, stare karty pocztowe, obrazy.

Pomieszczenie:

5 sal wystawowych.

Publikacje:

Wanat B., *Kaplica i Muzeum Bł. Rafała Kalinowskiego w Czernej*, „Karmel” 1983 z. 4, s. 43—55; tenże, *Maryjne sanktuarium karmelitów bosych w Czernej*, Kraków 1992.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po zgłoszeniu przy furcie klasztornej.

CZERWIŃSK n. Wisłą

Muzeum Misyjne Towarzystwa Salezjańskiego

Adres:

09—445 Czerwińsk n. Wisłą, ul. Klasztorna 23, tel. 5 lub 35

Personel:

Opiekun — ks. Wojciech Szulczyński

Historia:

Muzeum istnieje od czerwca 1976 r. Uroczystego otwarcia dokonał ks. inspektor Feliks Żołnowski. Inicjatorem i organizatorem Muzeum był ks. Zbigniew Malinowski. Zbiory muzealne pochodzą z różnych stron świata m.in. z Dalekiego Wschodu, Afryki, Ameryki Południowej i Środkowej, Ziemi Świętej. Przywiezione zostały przez polskich misjonarzy salezjańskich, którzy w Czerwińsku rozpoczynali drogę życia kapłańskiego i zakonnego.

Charakterystyka zbiorów:

Eksponaty pochodzą z terenów pracy misyjnej salezjanów. Są wśród nich: przedmioty codziennego użytku, stroje plemienne, broń wojowników (łuki, strzały), środki płatnicze, elementy flory i fauny krajów egzotycznych, przedmioty pochodzące z wykopalisk w Ziemi Świętej.

Pomieszczenie:

Zbiory eksponowane są w gablotach na głównym korytarzu klasztornym.

Inwentaryzacja:

Zbiory nie są zinwentaryzowane; istnieje jedynie opis eksponatów sporządzony w maszynopisie.

Publikacje:

Dębski K., *Bazylika czerwińska. Przewodnik*, Warszawa 1993, s. 56—57; Nowiński J., *Eksponaty Muzeum Misyjnego w Czerwińsku w świetle misji*, „Nostra” 5: 1977, s. 14—19; Traczyk K., *Kościelne zbiory misyjno-etnograficzne w Polsce*, ABMK 42: 1981, s. 221—223.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Codziennie. Przewodnicy oprowadzają również po całym zabytkowym obiekcie klasztornym oraz XII-wiecznej bazylice.

Muzeum Parafialne (parafia salezjańska)

Adres:

09—445 Czerwińsk n. Wisłą, ul. Klasztorna 23, tel. 5 lub 35

Personel:

Opiekun — ks. Czesław Szulim SDB

Historia:

Muzeum zorganizował proboszcz Kazimierz Dębski SDB przy współpracy L. Morarskiego SDB. Uroczystego otwarcia dokonał 6 lipca 1972 r. biskup płocki Bogdan Sikorski w obecności ks. inspektora Feliksa Żołnowskiego, prof. Aleksandra Gieysztorę i in. Do muzeum parafialnego dołączono później pamiątki po kardynale Auguście Hlondzie i abpie Antonim Baraniaku.

Charakterystyka zbiorów:

— rzeźby m.in. *Chrystus Frasobliwy* (gotycko-ludowa, XVI w.), *Św. Barbara* (barokowa, XVII w.), *Chrystus Zmartwychwstały* (barokowo-rokokowa, XVIII w.), *Św. Jan Nepomucen* (XVIII w.);

— obrazy m.in. *Św. Dorota* (gotycki, malowany na desce lipowej, XV w.), XVII-wieczne: *Matka Boska Bolesna*, *Matka Boska Czerwińska*, *Św. Łukasz Ewangelista*, *Św. Jan Ewangelista*;

— wyrobyegzotycznych metalowe: srebrna sukienka z obrazu św. Michała Archanioła (XVII w.), ornament repusowy roślinno-kwiatowy, na pancerzu ornament ryty, imitujący rycerską zbroję luskową (XVII w.), srebrne i srebrno-pozłacane blachy z obrazów: Ukrzyżowanego i Św. Augustyna (XVII w.), lichtarz spiżowy (1557 r.), dwa mosiężne lichtarze z klęczącymi aniołami (XVIII w.), krzyże i lichtarze cynowe, lane, repusowane (XVII i XVIII w.), lampa wieczna cynowa (XVII w.), łódka do kadzidła srebrna, trybowana (XVIII w.), kocioł muzyczny miedziany, obity skórą (XVIII w.);

— okucia kowalskie;

— tkaniny (ornaty, kapy, dalmatyki, stuły, drobne tkaniny i hafty jedwabne z XVII—XIX w.). Najcenniejsze pochodzą z warsztatów francuskich i niemieckich. Jedną z najcenniejszych jest ornat gobelinowy francuski wykonany gotem z wielobarwnym wzorem kwiatowym (XVI w.);

— księgi: graduał (XV w.), księgi i rękopisy (XVI—XIX w.), kilkanaście utworów muzycznych Milwida (XVI w.).

Lapidarium w kruchcie kościoła — fragmenty dekoracji rzeźbiarskiej portalu głównego (romański ok. 1140 r.), nadproża gotyckie, renesansowe, części kominków, nagrobków oraz cegły romańskie i gotyckie.

Pomieszczenie:

Narożne pomieszczenia zachodniego skrzydła klasztoru czerwińskiego Księży Salezjanów.

Publikacje:

Dębski K., *Bazylika czerwińska. Przewodnik*, Warszawa 1993, s. 58—63; *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, T. 10 z. 16, Warszawa 1979, s. 16, 25—27.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Codziennie

CZĘSTOCHOWA

Muzeum Archidiecezjalne (w stadium organizacji)

Personel:

Dyrektor — ks. Stefan Mizera

Historia:

Nie posiada jeszcze własnej siedziby. W 1995 r. planowana jest wystawa sztuki sakralnej w pomieszczeniach muzeum wojewódzkiego. Wtedy też wydany zostanie katalog wszystkich zasobów sztuki sakralnej znajdujących się na terenie archidiecezji.

Charakterystyka zbiorów:

rzeźba — tryptyk z Pławna, rzeźby figuralne (*św. Marcin z kręgu Wita Stwosza, Pietà* — szkoła śląska), płaskorzeźby z I poł. XV w. (*Ofiarowanie Jezusa w świątyni z 1402 r.*),

malarstwo — *Matka Boża z Dzieciątkiem* Cranacha, obrazy szkoły włoskiej i flamandzkiej z XVI—XVII w.; malarstwo polskie z XIX i XX w. (depozyt), m.in. obrazy: Jana Matejki, Leona Wyczółkowskiego, Stanisława Masłowskiego, Jana Stanisławskiego, Teodora Axentowicza, Stefana Filipkiewicza, Jacka Malczewskiego, Włodzimierza Tetmajera, Stanisława Kamockiego, naczynia i szaty liturgiczne — ornaty, kapy, dalmatyki (XVII w. i późniejsze), szaty liturgiczne z lokalnych warsztatów tkackich (Kamienica Polska), kielichy, ampułki, tacki, monstrancje, krzyże (XVI—XIX w.),

grafika, drzeworyty — Leona Wyczółkowskiego (teki miasta polskie), Edmunda Ludwika Bartłomiejczyka, Władysława Skoczylasa, Władysława Bieleckiego, J. Pieniązka,

starodruki (najstarszy z 1502 r.) — graduły, antyfonarze, mszały.

Pomieszczenie:

Obiekt w budowie.

Inwentaryzacja:

Zbiory są już zinwentaryzowane.

Zbiory Sztuki na Jasnej Górze

Adres:

42—225 Częstochowa, ul. Kordeckiego 2, tel. (0-34) 65-66-88

Kurator — o. Jan Golonka

1. Skarbiec

Historia:

Jego dzieje sięgają XIV w. czyli czasu fundacji klasztoru (1382 r.) i systematycznego napływu różnych wot i przedmiotów kultu. Najwspanialszy okres rozwoju

skarbcza jasnogórskiego przypada na koniec XVII w. i pierwszą połowę XVIII w. kiedy to Skarbiec usytuowany został nad zakrystią, eksponaty ułożone były w dużych szafach ozdobionych malowidłami o. Felicjana Ratyńskiego. Założona została księga inwentarzowa, do której paulini wpisywali każdy ofiarowany przedmiot, podając datę dzienną i nazwisko donatora. Na początku XX w. Skarbiec został poddany gruntownej restauracji. Dębowe szafy, witryny i gabloty zaprojektował prof. A. Szyszko-Bohusz. Eksponaty rozmieścił dyrektor W. Turczyński.

Charakterystyka zbiorów:

Są to wota, symbol wiary pokoleń Polaków, którzy od sześciu wieków przybywali na Jasną Górą z dziękczynieniem lub prośbą. Część eksponatów posiada dużą wartość artystyczną, inne pozaartystyczną — emocjonalną. Na zbiory Skarbcza składają się:

obrazy (m.in. kopia obrazu MB Jasnogórskiej wykonana przez Józefa Chełmońskiego na płótnie, 1903 r., *Chrystus Błogosławiący szkoła rosyjska*, deska XVII w., *Matka Boska Częstochowska ukazuje się Szwedom* Jana Matejki), płaskorzeźby (np. XVII-wieczne, w alabastrze: *Izaak błogosławiący Jakuba, Ukrzyżowanie*), ołtarzyki (np. tryptyk z blachy srebrnej z relikwiami, postacie złocone, 1511 r.), sprzęt liturgiczny: monstrancje, lichtarze, kielichy, puszki, tacki, ampułki (do najcenniejszych należy barokowa monstrancja zwana monstrancją O. Augustyna Kordeckiego, szczerozłota, waży ponad 13 kg., wykonana przez nadwornego złotnika królewskiego Wacława Grotko w Warszawie w 1672 r., używana w czasie wyjątkowych uroczystości), bogata kolekcja szat liturgicznych (m.in. ornat węgierski, XV w.), biżuteria, ozdoby, monety watykańskie, medale papieskie, orderzy (XVI—XX w.), zegary, pamiątki historyczne, różańce i koronki ze szlachetnych kamieni (XVI—XX w.). Najstarszym eksponatem jest dzwonek mosiężny z rączką w kształcie postaci ludzkiej z 1314 r.

Pomieszczenie:

Skarbiec nad zakrystią.

Udostępnianie dla zwiedzających:

w dni powszednie w godz.

9.00—11.30 i 15.00—17.30

w niedziele i święta w godz.

8.00—13.00 i 15.00—17.30

2. Arsenał

Historia:

Budynek arsenału wybudowany został w latach 1660—1680 w celu gromadzenia i przechowywania oręża oraz materiału wojennego. W tym budynku w 1969 r. utworzono drugą część skarbcza, umieszczając w nim przedmioty, dla których nie

starczyło tam miejsca. Nową ekspozycję arsenału przygotowano w 1982 r. w związku z jubileuszem 600-lecia Sanktuarium, według projektu Aleksandra Czerwińskiego i Jana Kosińskiego przy współudziale Wandy Bigoszewskiej i Małgorzaty Terlikowskiej.

Charakterystyka zbiorów:

Ekspozycja przedstawiająca historię fortecy jasnogórskiej poprzez ukazanie oręża, wotów militarnych i żołnierskich składa się z trzech działów:

— dawny oręż symbolizujący funkcję forteczną arsenału. Są to: halabardy, partyzany, szpontony, zbroje rycerskie, artyleria (moździerze wiwatowe, XVII/XVIII w.), muszkiety, karabiny, janczarki tureckie (XVII—XIX w.), biała broń (rapiery, szable i szpady urzędnicze austriackie i rosyjskie z końca XIX w., tasaki — polszable), broń egzotyczna (dzidy i miecz z Afryki, buława ceremonialna z Persji, kindżał turecki, szable Samurajów japońskich),

— pamiątki związane z bohaterskimi dziejami twierdzy jasnogórskiej,

— wota wojenne i wojskowe. Do najcenniejszych należą: pałasz turecki z głownią perską i srebrną rękojeścią (według tradycji wotum Stefana Batorego); rękojeść i pochwa szabli tureckiej z przelomu XVI i XVII w. (wotum hetmana Stanisława Żółkiewskiego); 5 buław hetmańskich; trofea ze zwycięskiej bitwy z Turkami pod Wiedniem (wota Jana III Sobieskiego); ordery, medale, odznaki, biżuteria patriotyczna, ryngrafy.

Udostępnianie dla zwiedzających:

w dni powszednie w godz.

9.00—12.00 i 14.30—18.00

w niedziele i święta w godz.

9.00—12.00 i 13.00—18.00

3. Muzeum 600-lecia Jasnej Góry

Historia:

Muzeum otwarte w 1982 r. urządzone zostało według projektu Marka Rostrowskiego.

Charakterystyka zbiorów:

Ekspozycje dzielą się na trzy działy:

a) ukazujący historię Zakonu Paulinów (wyobrażenia świętych pustelników, portrety znanych paulinów, historyczne pamiątki i malarstwo, dokumenty fundacyjne),

b) przedstawiający kult Wizerunku Jasnogórskiego na przestrzeni sześciu wieków (wota),

c) prezentujący dziedzictwo kulturalne klasztoru jasnogórskiego (obrazy, szaty liturgiczne, wyroby rzemiosła artystycznego, instrumenty muzyczne używane niegdyś przez członków kapeli jasnogórskiej).

Pomieszczenie:

Budynek dawnej drukarni jasnogórskiej.

Udostępnianie dla zwiedzających:

w dni powszednie w godz.

9.00—12.00 i 14.30—18.00

w niedziele i święta w godz.

9.00—12.00 i 13.00—18.00

Publikacje o zbiorach sztuki na Jasnej Górze:

Adamczyk J., *Skarbiec Jasnogórski*, Częstochowa 1903; Bania Z., Golonka J., Kobielus S., *Jasna Góra. A Companion Guide*. Wyd. 2, [Warszawa 1989], s. 98—119; Czerwiński A., Bigoszevska W., *Arsenal Twierdzy Jasnogórskiej. Przewodnik*, Częstochowa 1982; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 84—85; Rozanow Z., Smulikowska E., *Skarby kultury na Jasnej Górze*, Warszawa 1974; Tomziński J., *Jasna Góra. Informator*. Wyd. 2, Częstochowa 1991, s. 144—198; Turczyński W. St., *Przewodnik po skarbcu jasnogórskim*, Częstochowa 1926.

DOBRA**Muzeum Parafialne**

Adres:

34—642 Dobra 99, tel. 16.

Personel:

Opiekun — ks. Władysław Tarasek, proboszcz

Historia:

Początki Muzeum sięgają roku 1951, kiedy to zorganizowano punkt opieki muzealnej nad miejscowymi i regionalnymi zabytkami oraz rozpoczęto inwentaryzację zabytków w Dobrej. Muzeum, które powstało w 1955 r. jako filia Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie zorganizował ks. Edward Wojtusiak. „Za utworzenie wzorowego muzeum parafialnego” otrzymał on nagrodę im. Brata Alberta. W 1971 r. zabytki malarstwa, rzeźby i rzemiosła artystycznego zostały wpisane do rejestru zabytków.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, księgi liturgiczne, zabytki etnograficzne. Do najcenniejszych eksponatów należą: obrazy M. B. Szkaplerznej, Przemienienia Pańskiego; rzeźby św. Anny, Joachima, M. B. Niepokalanej; feretron (1700 r.), relikwiarze (1700 r.); dokument króla Zygmunta III Wazy z 1592 r.; żelazny kufer zamykany na 11 rygli (XVI w.); Biblia z litografiami wydana w Bazylei w 1568 r.

Pomieszczenie:

Dwie sale na plebanii z 1909 r. w stylu zakopiańskim, zabytkowa świątynia drewniana, konsekrowana 24 VI 1684 r. oraz kaplica przylegająca do świątyni z 1760 r.

Inwentaryzacja:

Zbiory są zinwentaryzowane.

Publikacje:

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. 1, z. 7 Warszawa 1951, s. 1—2; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 87.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Wtorki i czwartki — w godz. 10.00—12.00
w innym czasie — po uprzednim porozumieniu.

GNIEZNO**Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej****Adres:**

62—200 Gniezno, ul. Kolegiaty 2, tel. (0—661) 26—37—73

Personel:

Dyrektor — ks. Bolesław Dzierwa

Muzeum zatrudnia 2 pracowników etatowych i — zależnie od potrzeby — innych na umowę-zlecenie.

Historia:

W latach 1971—1991 gromadzono zabytki z terenu archidiecezji umieszczając je na poddaszu katedry. Dnia 3 stycznia 1991 r. kard. Józef Glemp erygował Muzeum przeznaczając na jego siedzibę gmach w stylu barokowym, zbudowany w I poł. XVIII w. na mieszkania dla duchowieństwa katedralnego. Uroczyste otwarcie Muzeum nastąpiło 22 maja 1991 r.

Charakterystyka zbiorów:

Rzeźba sakralna, drewno (XIV—XIX w.); portret trumienny na blasze; malarstwo sakralne i portretowe; haftowane tkaniny liturgiczne (XV—XIX w.); medalierstwo; pamiątki prymasowskie.

W skład Muzeum wchodzi również zasoby skarbcza katedralnego.

Pomieszczenie:

7 sal wystawowych o łącznej powierzchni 700 m²; magazyny o powierzchni 590 m².

Ekspozycja:

Wystawa stała urządzona ze zbiorów Muzeum; jedynie zbiory skarbcza katedralnego wystawiane są sukcesywnie.

Inwentaryzacja:

Zbiory są częściowo zinwentaryzowane.

Księgozbiór:

Publikacje z zakresu historii sztuki (ok. 420 woluminów).

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od poniedziałku do soboty w godz. 9.30 — 16.00

w niedziele w miesiącach: maj i czerwiec w godz. 9.30 — 16.00

GRYBÓW

Muzeum Parafialne**Adres:**

33—330 Grybów, ul. Kościelna 5, tel. 45—02—62

Personel:

Opiekun — ks. Adam Kaźmierczyk

Historia:

Początek zbiorów muzealnych wiąże się z rozebraniem w 1908 r. starego kazimierzowskiego kościoła. Kilka cennych obrazów przeniesiono wówczas do zabytkowej plebanii, gdzie gromadzono dalsze eksponaty. Największe zasługi ma w tym względzie proboszcz parafii (w latach 1921—1961) ks. Jan Solak. Za datę powstania muzeum przyjmuje się rok 1950.

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy, rzeźba, naczynia liturgiczne, sztuka cerkiewna, tzw. kącik żydowski. Do najcenniejszych eksponatów należą: obraz gotycki malowany na desce *Św. Zofia z trzema córkami* (po. 1450 r.), trójkątne obrazki na desce *Zachariasz i Daniel*, ze zwieńczenia gotyckiego ołtarza szafiastego (poł. XV w.), *Rodzina Matki Bożej* późnogotycki obraz na desce (przełom XV i XVI w.), epitafium Jadwigi i Marcina Lichoniów — drewniana tablica upamiętniająca zmarłych (1644/45), *Św. Sebastian* obraz olejny na płótnie w typie Guida Reniego; dokumenty pergaminowe z 1724 i 1839 r.; dwie kafle barokowe (1699 r.).

Pomieszczenie:

Ekspozycja mieści się w dwóch salach w starej zabytkowej plebanii, zbudowanej z drzewa modrzewiowego w 1699 r.

Inwentaryzacja:

Zbiory zostały zinwentaryzowane w 1962 r.

Publikacje:

Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 115.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od 1 lipca do 31 sierpnia

codziennie z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt

w godz. 9.00—11.00 i 16.00—18.00

Od 1 września do 30 czerwca

w środy i soboty w godz. 9.00—11.00

W innym czasie — po uprzednim uzgodnieniu.

JEŻÓW

Muzeum Parafialne**Adres:**

96—134 Jeżów, Al. 3-go Maja 30, tel. (0—40) 75—53—06

Historia:

Ekspozycja o charakterze sakralnym zorganizowana w 1975 r. przez ks. Lucjana Domagałę.

Charakterystyka zbiorów i pomieszczenie:

Skarbczyk nad zakrystią — do najcenniejszych eksponatów należą: dwa kielichy (jeden ok. 1630 r. i drugi poł. XVII w.), relikwiarze (m.in. empirowy z 1806 r.), obrazy ewangelistów malowane olejno na blasze, ornaty (XVI w. i 1 poł. XVIII w.).

Kościół pobenedyktynski — ołtarz główny barokowy (XVII/XVIII w.), krzyż gotycki (ok. 1500 r.), chór muzyczny empirowy (1 poł. XIX w.), dwie kropielnice wczesnogotyckie, barokowe figury świętych, 4 lwy rzeźbione w drewnie, barokowe, fragmenty barokowych i rokokowych ołtarzy.

KAMIEŃ POMORSKI

Skarbiec Katedralny**Adres:**

72—400 Kamień Pomorski, Plac Katedralny 8, tel. (0—928) 205—54

Personel:

Opiekun — ks. Olgierd Ostrokołowicz, proboszcz

Nadzoruje — ks. Roman Kostynowicz, Diecezjalny Konserwator Zabytków

Historia:

Skarbiec przy katedrze (Domschatz) istniał od średniowiecza. Zbiory zaginęły podczas II wojny światowej; zniszczone względnie wywiezione przez Niemców. W 1961 r. ks. Roman Kostynowicz zrekonstruował ekspozycję w pomieszczeniach Skarbca.

Charakterystyka zbiorów:

Sztuka gotycka, barokowa, pomorska, inkunabuły, kopia relikwiarza św. Korduli, kielichy, argentalia.

Pomieszczenie:

4 sale w amfiladzie nad wirydarzem.

Inwentaryzacja:

Zbiory są opisane i sfotografowane.

Publikacje:

Kostynowicz R., Chmarzyński G., *Katedra św. Jana Chrzciciela w Kamieniu Pomorskim*, wyd. 2, Kamień Pomorski 1991, s. 26—27; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 127.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W okresie letnim oprowadza stała ekipa kleryków z Seminarium Duchownego w Szczecinie. Poza tym okresem nie ma fachowych przewodników. Muzeum otwierane jest na życzenie zainteresowanych.

KATOWICE

Muzeum Archidiecezjalne**Adres:**

40—953 Katowice, ul. Jordana 39, tel. (0—32) 51—21—60

Personel:

Dyrektor — ks. Henryk Pyka

Historia:

Początki zbiorów sztuki sakralnej diecezji katowickiej wiążą się z powstaniem w latach międzywojennych Muzeum Śląskiego w Katowicach. Jednym z jego działów miała być kolekcja dawnej sztuki sakralnej. W wyniku poszukiwań na terenie diecezji katowickiej prowadzonych od 1930 r. przez pracowników Muzeum Śląskiego zgromadzono 366 obiektów, które jako depozyt (właścicielem była diecezja katowicka) znalazły się w Muzeum Śląskim. W czasie wojny zbiory zostały złożone w magazynach Muzeum Bytomskiego; zbiory sztuki sakralnej, uszczuplone w czasie wojny, przeleżały tam do 1980 r., kiedy to po wielu interwencjach zwrócone zostały właścicielowi. Uroczystego otwarcia Muzeum Diecezjalnego w Katowicach dokonał 20 listopada 1983 r. biskup Herbert

Bednorz. Autorem scenariusza wystawy stałej jest Helena Król. Jacek Jedo wykonał wystrój wnętrz i gablot oraz oświetlenie.

Charakterystyka zbiorów:

— Rzeźba i malarstwo gotyckie. Najstarszą rzeźbą jest *Madonna z Miasteczka* (ok. 1370). Na szczególną uwagę zasługuje *Madonna z Knuruwa* (1420 r.) należąca do grupy tzw. Pięknych Madonn.

— Sztuka nowożytna.

— Wyroby rzemiosła artystycznego. Do najcenniejszych należy kielich (1384 r.).

Pomieszczenie:

Muzeum mieści się w prawym skrzydle gmachu Kurii Archidiecezjalnej i zajmuje: 2 sale wystawowe i korytarze (ekspozycja stała) o powierzchni 300 m², 1 salę (dolną) o powierzchni 120 m² przeznaczoną na wystawy czasowe, magazyny o powierzchni 60 m².

Ekspozycja:

Oprócz ekspozycji stałej istnieje Galeria Sztuki Współczesnej otwarta w styczniu 1985 r. Jest ona kontynuacją Galerii Sztuki Współczesnej przy Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym pod nazwą Gołębnik.

Publikacje:

Matuszczak J., *Muzeum Śląskie w Katowicach 1927—1939*, Katowice 1976; *Muzeum Śląskie, szkice z przeszłości*, pod red. Z. Gorczyca, Katowice 1984; Myszor J., *Muzeum Diecezjalne w Katowicach*, ABMK 54: 1987, s. 100—102; Pyka H., *Charakterystyka działalności Muzeum Diecezjalnego w Katowicach w latach 1987—1991*, „Wiadomości Archidiecezjalne” 60: 1992 nr 4, s. 179—180.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Wtorki i czwartki w godz. 14.00—18.00

KĘTY

Muzeum Pamiątek Matek Fundatorek

(Sług Bożych Celiny i Jadwigi Borzęckich)

Adres:

Dom Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania PNJCh
32—650 Kęty, ul. Rajska 4, tel. 534—96

Historia:

Muzeum zostało założone w lipcu 1991 r. z okazji jubileuszu 100-lecia istnienia Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania PNJCh. Ekspozyty — pamiątki po przedwcześnie zmarłej córce, Współfundatorce Zgromadzenia Sł.B. Matce

Jadwidze — były gromadzone i zabezpieczane przez Matkę Założycielkę Sł. B. Celinę z Chludzińskich Borzęcką. Od roku 1967 przechowywane były w osobnym pokoju, przeznaczonym na lokal archiwum. W 1991 r. wyodrębniono część pomieszczeń na parterze budynku klasztorowego z przeznaczeniem na muzeum pamiątek.

Charakterystyka zbiorów:

Pamiętki po Matkach Fundatorkach Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania PNJCh. Należą do nich: drewniany krzyż, leżanka, harmonium, biurko, ubiór zakonny, pełny strój Matki Jadwigi z dużym różańcem (dar Piotra Semeneki CR), drobne przedmioty codziennego użytku, ręcznie haftowana stuła (dar papieża Leona XIII), biały ornat haftowany złotem przez Matkę Celinę, krzyż mosiężny ze schowkiem u podstawy, fotografie rodzinne, obrazy o treści religijnej (3).

Pomieszczenie:

2 sale wystawowe o powierzchni 64 m².

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie.

KIELCE

Muzeum Diecezjalne (w planie reaktywowanie)

Adres:

Wyższe Seminarium Duchowne

25—013 Kielce, ul. Jana Pawła II nr 27, tel. (0—41) 414—38

Historia:

Muzeum Diecezjalne w Kielcach zostało powołane do życia dzięki staraniom profesorów Seminarium Duchownego w Kielcach księży: J. Zdanowskiego i A. Bożka. Nie odnaleziono dokumentów wskazujących dokładną datę erekcji. Akcja gromadzenia zbiorów rozpoczęta została w 1911 r. Kilkaśet obiektów, pochodzących z darowizn biskupów, kapłanów, parafii i wiernych, eksponowano w specjalnie przygotowanej sali tzw. Maciejówce, na III piętrze Seminarium Duchownego. Ze zbiorów korzystano podczas wykładów i ćwiczeń z historii sztuki kościelnej w seminarium kieleckim. Podczas II wojny światowej duża część eksponatów zaginęła. Te ocalałe eksponowane są od 1975 r. w sali wydzielonej z dawnej „Maciejówki”, gdzie odbywają się także wykłady dla kleryków. Niektóre eksponaty zdobią wnętrza sal reprezentacyjnych i wykładowych Seminarium Duchownego i domu biskupa kieleckiego.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo, rzeźba, numizmatyka, pamiątki historyczne.

Inwentaryzacja:

W 1984 r. studenci Sekcji Historii Sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, podczas wakacyjnych praktyk, założyli wstępnie kartoteki eksponatów i wykonali dokumentację fotograficzną.

Udostępnianie:

Zbiory dostępne są klerykom, a zainteresowanym spoza Seminarium za zgodą zarządu Seminarium. Nie ma praktyki ogólnego udostępniania.

KRAKÓW**Muzeum Archidiecezji Krakowskiej****Adres:**

31—002 Kraków, ul. Kanonicza 19, tel. (0—12) 21—89—63

Personel:

Dyrektor — ks. Józef Nowobilski

Pracownicy — Czesława Piętkowa, Jerzy Żmudziński

Historia:

Muzeum zostało otwarte 5 maja 1994 r. Jest jeszcze w stadium organizacji. Przygotowuje się dalsze pomieszczenia.

Charakterystyka zbiorów:

Muzeum gromadzi zbiory sztuki religijnej. Integralną jego część stanowi pokój z oryginalnym umeblowaniem, w którym mieszkał w latach 1951—1958 ks. prof. Karol Wojtyła.

Pomieszczenie:

4 sale wystawowe o powierzchni 200 m².

Ekspozycja:

Muzeum eksponuje zbiory własne oraz organizuje wystawy zbiorów kościelnych z terenu archidiecezji krakowskiej niedostępnych dla ogółu zwiedzających. Na początek urządzono wystawę ze zbiorów Skarbca Kościoła Mariackiego w Krakowie.

Publikacje:

Krakowskie Muzeum Archidiecezjalne, „Słowo. Dziennik Katolicki” 2: 1994 nr 88, s. 4.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od wtorku do soboty w godz. 10.00—15.00

Muzeum Brata Alberta**Adres:**

31—066 Kraków, ul. Krakowska 43, tel. (0—12) 56—56—64

Personel:

Opiekun — br. Marian Małczak

Historia:

Powstało około 1932 r.

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy pędzla brata Alberta Chmielowskiego.

Pomieszczenie:

Sala na parterze w klasztorze Braci Albertynów.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie.

Muzeum im. Błogosławionego Józefa Sebastiana Pelczara**Adres:**

Zgromadzenie Służebnic Najśw. Serca Jezusowego (SS. Sercanki)

31—115 Kraków, ul. Garncarska 24, tel. (0—12) 22—57—66 lub 21—86—68

Personel:

Opiekun — s. Szczęsna Niemiec przełożona generalna

Pracownicy — s. Remigia Sawicka

Historia:

W uroczystość Najśw. Serca Jezusowego 6 czerwca 1986 r. kard. Franciszek Macharski dokonał otwarcia ekspozycji mieszczącej się początkowo w jednym pomieszczeniu. W latach następnych powiększono zakres i powierzchnię Muzeum.

Charakterystyka zbiorów:

1. Pamiątki po Błogosławionym J. S. Pelczarze — fotografie, dokumenty, modlitewniki, kłęcznik i biurko, szaty (liturgiczne, kapłańskie, profesorskie, biskupie), portrety Błogosławionego (m.in. namalowany przez L. Wyczółkowskiego z 1899 r.) i in.

2. Pamiątki związane z historią Zgromadzenia — portret i pamiątki po współzałożycielce matce Klarze Szczęsnej, dary od dobrodziejów i przyjaciół Zgromadzenia (m.in. naczynia liturgiczne, *Madonna Sykstyńska* oleodruk z przełomu XIX i XX w. w bogato rzeźbionej ramie, obraz A. Drewaczyńskiego *Chrystus Zmartwychwstały z Apostołami w Wieczerniku*), obrazy oltarzowe wywiezione ze Lwowa *Vir dolorum* (XVIII w.) i *Św. Anna Samotrzeć* (XIX w.) oraz złożony tron eucharystyczny (XIX w.); eksponaty z terenów misyjnej pracy sióstr (Boliwia, Libia, Zair).

3. Pamiątki związane z Ojcem św. Janem Pawłem II — szaty; medale, koperty, znaczki i karty pocztowe; książki i albumy.

Pomieszczenie:

Cztery sale wystawowe o powierzchni 92 m².

Księgozbiór:

Książki o Janie Pawle II oraz wszystkie dzieła J. S. Pelczara.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po wcześniejszym powiadomieniu telefonicznym bądź listowym.

Muzeum Katedralne Jana Pawła II

Adres:

31—001 Kraków, Wawel 2, tel. (0—12) 22—26—43

Personel:

Opiekun — s. Maria Rojek,

Personel pomocniczy — 4 osoby każda odpowiedzialna za jedną salę

Historia:

Erygowane 28 IX 1978 r. przez ówczesnego metropolitę krakowskiego kard. Karola Wojtyłę.

Charakterystyka zbiorów:

Naczynia i szaty liturgiczne, regalia, zbiór pamiątek historycznych, pamiątki po kard. K. Wojtyłe (ciągle uzupełniane). Do najcenniejszych eksponatów należą: ornat bpa Andrzeja Lipskiego (1620—1622); monstrancja bogato zdobiona (XVII w.) — dar bpa Stanisława Dąbskiego; kapa wykonana dla bpa Andrzeja Trzebieckiego w 1670 r. z okazji koronacji Eleonory, żony Michała Korybuta Wiśniowieckiego; kopie insygniów koronacyjnych.

Pomieszczenie:

Cztery sale wystawowe.

Ekspozycja:

Stała i czasowe. Jedna sala przeznaczona jest na ekspozycje czasowe — wystawiane są sukcesywnie zbiory Skarbcza Katedralnego:

1994 r. — wystawa zbiorów XVII-wiecznych.

Inwentaryzacja:

Eksponaty znajdujące się w Muzeum skatalogowane są w Księdze Zabytków Katedry.

Publikacje:

Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 157—159.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od wtorku do piatku w godz. 10.00—15.00

Muzeum Krakowskiej Prowincji Kapucynów

Adres:

31—114 Kraków, ul. Loretańska 11, tel. (0—12) 22—48—03

Personel:

Nad całością czuwa prowincjalny opiekun dzieł sztuki o. Józef Marecki OFM Cap.
Pomocnicy — bracia klerycy

Historia:

Od początku pobytu kapucynów w Krakowie (1696 r.) w klasztorze gromadzono obrazy, relikwiarze i paramenty liturgiczne. Pochodziły głównie z darów dobrodziejów, częściowo z zakupów. Zbiory powiększały również kolekcje niektórych zakonników. Pod koniec lat 40-tych obecnego stulecia część zbiorów umieszczono w pomieszczeniach archiwum prowincjalnego, powstała z nich następnie stała ekspozycja.

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy, rzeźby, relikwiarze, kolekcja pamiątkowych medali, tłoki pieczętne, paramenty liturgiczne, przedmioty codziennego użytku, rękopisy, inkunabuły, starodruki, fotografie zakonników i klasztorów (XIX i XX w.), dewocjonaalia i wota, kolekcje po zmarłych zakonnikach.

Pomieszczenie i ekspozycja:

Część eksponatów nie wystawianych przechowywana jest w magazynie specjalnie do tego celu przeznaczonym. Ekspozycja stała znajduje się w pomieszczeniach Archiwum Prowincji. Organizowane są wystawy czasowe również przy współpracy placówek muzealnych pozakościelnych.

Inwentaryzacja:

W latach 50-tych o. Kornel Gadacz dokonał inwentaryzacji obrazów, rzeźb i epitafiów znajdujących się w klasztorach: krakowskim, sędziszowskim, krośnieńskim i rozwadowskim.

Publikacje:

Gadacz K., *Inwentarz zbiorów sztuki prowincji krakowskiej Zakonu OO. Kapucynów*, ABMK 11: 1965, s. 119—200, 12: 1966, s. 83—181, 14: 1967, s. 205—226.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z opiekunem zbiorów.

**Muzeum Misyjne Zgromadzenia Księża Misjonarzy
św. Wincentego à Paulo****Adres:**

31—058 Kraków, ul. Stradom 4, tel. (0—12) 22-88-77; 22-85-82.

Personel:

Opiekun — ks. Jacek Gasiński CM

Historia:

Powstało w 1934 r. Po zlikwidowaniu muzeum w czasie II wojny światowej zbiory przechowywano w magazynach. Zaczęto je eksponować dopiero w latach

sześćdziesiątych. Trudności lokalowe spowodowały konieczność zamknięcia ekspozycji na początku lat siedemdziesiątych. Muzeum otworzono na nowo w 1994 r. Zbiory powiększały się dzięki darom napływającym z terenów pracy misyjnej Polskiej Prowincji Księża Misjonarzy: Brazylia (od 1903 r.), Chiny (1929—1948), Madagaskar (od 1970 r.), Zair (od 1976 r.).

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy, rzeźba, kielichy, relikwiarze; z terenów misyjnych — porcelana, posążki bóstw chińskich, zbiory roślin leczniczych, próbki egzotycznych drzew. Do najcenniejszych należą: obraz Marcina Kobera *Portret Stefana Batorego*, dwa XVI—wieczne epitafia kanoników krakowskich — Chelmskiego i Skarbka, łożo mandaryna.

W planie ekspozycja zbiorów bibliotecznych — inkunabułów i dokumentów pergaminowych z pieczęciami królewskimi.

Pomieszczenie:

Na parterze sala dawnej biblioteki o powierzchni 300 m².

Ekspozycja:

Sztafa; planowane są również ekspozycje czasowe.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po wcześniejszym telefonicznym lub osobistym ustaleniu terminu. Możliwość zwiedzenia — kościoła, zabytkowego XVIII—wiecznego ogrodu i biblioteki.

Zbiory SS. Albertynek

Adres:

Zgromadzenie SS. Albertynek

31—409 Kraków, ul. Woronicza 10, tel. (0—12) 11-80-43

Personel:

Opiekun — s. Assumpta (Krystyna Faron)

Historia:

Ekspozycja została otwarta 17 grudnia 1986 r.

Charakterystyka zbiorów:

Pamiętki po św. Bracie Albercie. Do najcenniejszych należą zbiór 5—ciu obrazów namalowanych przez Świętego.

Pomieszczenie:

Sala pod kościołem Ecce Homo.

Księgozbiór:

Książki o św. Bracie Albercie.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie zainteresowanych.

KRASNOBRÓD

Zbiory parafii Krasnobród

Adres:

22—440 Krasnobród

Personel:

Opiekun — ks. Roman Marszałec, proboszcz

Historia:

W czasie kadencji obecnego proboszcza ks. Romana Marszałca, stworzone zostały warunki do zorganizowania placówek muzealnych. Zbiory eksponowane są w budynkach gospodarczych; udostępniane na życzenie zainteresowanych.

1. Muzeum Wsi Krasnobrodzkiej

Większość eksponatów zebrął w latach 1978—1981 ówczesny proboszcz i kustosz Sanktuarium Maryjnego w Krasnobrodzie ks. Kazimierz Wójtowicz. Na apel ks. Romana Marszałca parafianie dostarczyli nowe eksponaty. Rekonstrukcję i konserwację zebranych przedmiotów wykonał mieszkaniec wsi Ciotusza Nowa Marcin Bondyra. Dnia 31 maja 1989 r. biskup Bolesław Pylak dokonał otwarcia Muzeum.

Charakterystyka zbiorów:

Przedmioty związane z życiem codziennym wsi: narzędzia gospodarskie, warsztat tkacki wraz z oprzyrządowaniem, maszyna do szycia na korbę, naczynia kuchenne, przedmioty codziennego użytku i in.

2. Muzeum Geologiczne

Pomysłodawcą i twórcą Muzeum istniejącego od 1992 r. jest obecny proboszcz ks. Roman Marszałec.

Charakterystyka zbiorów:

Okazy flory i fauny z różnych okresów geologicznych pochodzące z kamieniołomów krasnobrodzkich, narzędzia kamienne.

3. Muzeum Garncarstwa Krasnobrodzkiego

Powstało w 1992 r. dzięki staraniom ks. Romana Marszałca. Ekspozycje pochodzą ze zbiorów nieżyjących już garncarzy krasnobrodzkich: Józefa Lalik, Władysława Lalika, Marianny Zielińskiej i Stanisława Kowalika.

Charakterystyka zbiorów:

Koło garncarskie, wyroby garncarskie: świeczniki, dzbanki, dzbanuszki, flakoniki, miseczki i in.

KROSNO nad Wisłokiem

Muzeum Misyjne

Adres:

Siostry Misyjne św. Piotra Klawera

38—400 Krosno, ul. Łukasiewicza 62, tel. 216-76

Historia:

Zbiory etnograficzne pochodzenia afrykańskiego zgromadzone zostały w latach 20—tych. Do II wojny światowej wystawiane były w Krakowie. W czasie wojny przechowywano je w Seminarium Duchownym w Tarnowie. Wystawa w Krośnie otwarta została w 1981 r.

Charakterystyka zbiorów:

Muzeum liczy ok. 300 eksponatów. Są wśród nich: okazy przyrodnicze, ozdoby, przedmioty codziennego użytku i plecionki, broń, rzeźby w drewnie, fetysze. Najcenniejszym eksponatem jest tzw. Bożek z gwoździami, nazywany też fetyszem medycyny.

Pomieszczenie:

Sala wystawowa o powierzchni 56 m².

Udostępnianie dla zwiedzających:

Codziennie w godz. 9.00—18.00.

LEŻAJSK

Muzeum Prowincji Ojców Bernardynów

Adres:

37—300 Leżajsk. Pl. Mariacki 8, tel. 200-06

Personel:

Dyrektor — o. Efrem A. Obruśnik

Historia:

Założone zostało w 1971 r. z inicjatywy o. Kajetana Grudzińskiego. Obecnie przeprowadzana jest gruntowna reorganizacja Muzeum.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo: obrazy (np. *Adoracja Trójcy św. Jana Szulc-Wolfowicza* XVI w., kolekcja obrazów *Matki Boskiej z Dzieciątkiem* w typie sokalskim i leżajskim pocz. XVII w., *Ofiara Abrahama* XVII w.), portrety — XVII—XVIII w. (Łukasza Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego, starosty leżajskiego, fundatora kościoła bernardynów w Leżajsku, Monwida Irzykowskiego Szalkiewicza, podkomorzego inflanckiego, Jana Karola Chodkiewicza, hetmana litewskiego i inne); rzeźba, figury ołtarzowe — XVIII—XIX w. (św. Franciszka

z Asyżu, Chrystusa Frasobliwego, św. Antoniego Padewskiego, św. Kazimierza Królewicza, bł. Kingi), krucyfiks z 1 poł. XVII w., płaskorzeźby; naczynia i sprzęty liturgiczne: monstrancje (XVII i XVIII w.), kielichy (najstarszy gotycki z 1481 r.), puszka (1760 r.), relikwiarze (św. Stefana Węgierskiego XVI w., późnobarokowe i rokokowe), pacyfikały (późnorenesansowe, dwustronne, otwierane), krzyż ołtarzowy z 1 poł. XVII w., lichtarze, świeczniki; szaty liturgiczne: ornaty (najstarszy z 2 poł. XV w. lub 1 poł. XVI w.), dalmatyki (XVII—XIX w.), wela (XVIII i XIX w.), palka (1 poł. XIX w.), hafty płaskie; rękopisy iluminowane, starodruki; lapidaria: kamienne figury, kropielnice, obciążniki zegarowe, płyty nagrobne; ekspozycja o charakterze historyczno-etnograficznym, składająca się głównie z przedmiotów pochodzących z misji bernardyńskich w Afryce i Argentynie; „Izba Pamięci” eksponująca przedmioty zasłużonych zakonników.

Pomieszczenie i ekspozycja:

Zbiory eksponowane są w kilku salach i korytarzach klasztornych.

Publikacje:

Katalog zabytków sztuki w Polsce. Seria Nowa, T. 3 z. 4 Warszawa 1983, s. 60, 69—79; Obruśnik A. E., *Leżajsk. Bazylika i klasztor Ojców Bernardynów*, Warszawa 1991, s. 32—36.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie.

LIMANOWA

Muzeum Sanktuaryjne (w trakcie organizacji)

Adres:

34—600 Limanowa, ul. Jana Pawła II nr 1, tel. 37—20—04

Charakterystyka zbiorów:

Ekspozyty związane z kultem Matki Boskiej Bolesnej wyobrażonej w figurze pochodzącej z XIV w., koronowanej przez papieża Jana Pawła II. W zbiorze znajdują się: kolekcja sukienek z Cudownej Figury, medale, obrazy, sztuka ludowa, pamiątki z I i II wojny światowej (m.in. po ks. Józefie Jońcu, kapelanie wojskowym z Armii gen. Andersa).

Pomieszczenie:

Sala w Domu Pielgrzyma przy Sanktuarium.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie zainteresowanych.

LUBLIN

Muzeum Archidiecezjalne Sztuki Religijnej

Adres:

Sekretariat i Pracownia Konserwatorska
20—609 Lublin, ul. Filaretów 7, tel. (0—81) 55-12-01

Personel:

Dyrektor — ks. Eugeniusz Kościółko
zastępca dyrektora — Zbigniew Kaproń
przewodnik muzealny — Józef Stryczek

Historia:

Muzeum Diecezjalne w Lublinie istniało już przed II wojną światową. W czasie jego przedwojennego, krótkiego funkcjonowania dyrektorem był ks. Michał Niechaj. Pierwsze zbiory gromadzono w pomieszczeniach Seminarium Duchownego. Uległy one rozproszoniu w czasie II wojny światowej. Obecne Muzeum, kontynuacja przedwojennego, zatwierdzone zostało dekretem bpa Bolesława Pylaka z 26 sierpnia 1975 r. Dyrektorem został mianowany ks. mgr Andrzej Pikulski. Sekretariat i pracownia konserwatorska mieściły się przy ul. Podwale 15. Do Muzeum włączono Wieżę Trynitarzką, która została przeznaczona na cele ekspozycyjne. Remont i prace adaptacyjne wieży dla celów muzealnych przeprowadzono w latach 1975—1978. Pierwszą aranżację wnętrza wykonali studenci historii sztuki KUL pod przewodnictwem ks. prof. Władysława Smolenia. Specyfika Muzeum polega na trosce i profilaktyce zmierzającej do zabezpieczenia najwartościowszych obiektów w terenie, w ich naturalnym środowisku. Z inicjatywy Muzeum powstało Duszpasterstwo Środowisk Twórczych w Lublinie.

Pracownia Konserwacji Dziel Sztuki:

Kierownik — Krzysztof Kawiak. W pracowni zatrudnionych jest siedem osób. Obecnie mieści się przy ul. Filaretów 7. Powołana została do życia w czasie prac prowadzonych w Wieży Trynitarzkiej. Zadaniem jej jest ratowanie i zabezpieczanie zniszczonych obiektów sakralnych na terenie archidiecezji lubelskiej. Wykonano m.in. pełną konserwację kaplicy Górskich i kaplicy Borkowskich w Farze w Kazimierzu Dolnym, czterech ołtarzy w kościele św. Agnieszki w Lublinie, ołtarza w Kolegiacie Zamojskiej, głównego ołtarza w katedrze lubelskiej, ośmiu ołtarzy w kościele parafialnym w Janowie Lubelskim oraz ponad 200 obiektów z terenu archidiecezji. Od kilku lat działa przy Muzeum pracownia renowacji zabytkowych mebli.

Charakterystyka zbiorów:

Muzeum gromadzi zbiory w trzech działach: malarstwo, rzeźba i rzemiosło artystyczne. W większości są to przedmioty wycofane z kultu i przekazane do Muzeum. Do najcenniejszych zabytków należą: dwie późnogotyckie dalmatyki

z końca XVI w. pochodzące z Chłaniowa, sekretarzyk z czarnego dębu i kości słoniowej — rękodzieło magdeburskie z XVII w., bogata kolekcja lichtarzy (XVII—XIX w.), ikony z ziemi chełmskiej, trzynaście wotywnych obrazów z XIX w. twórcy ludowego Aleksandra Danielewicz z Zaklikowa.

Ekspozycja:

Stała ekspozycja znajduje się na pięciu kondygnacjach Wieży Trynitarzkiej (ul. Królewska 10).

Na ekspozycje okresowe przeznaczona jest Biała Sala w Wieży Trynitarzkiej. W ostatnich latach urządzono następujące:

- Grafika Janusza Nusik-Powalskiego,
- Malarstwo Tadeusza Kuduka,
- Sanktuaria Maryjne w Polsce,
- Obrzędy religijne ludu polskiego w malarstwie ks. Marcina Dubiela,
- Sztuka chrześcijańska w krajach misyjnych — ze zbiorów muzeum OO. Werbistów z Pieniężna,
- Cerkwie i monastiry w fotografii Piotra Uznańskiego,
- 10-lecie reaktywowania muzeum,
- Dzieło i modlitwa,
- Rzeźba i rysunek Barbary Zbrożyny.

W 1994 r.:

- Rok polski. Malarstwo pejzazowe i rodzajowe XIX i XX w. ze zbiorów Muzeum Lubelskiego (22 IV — 25 V),
- Portret dziecka w malarstwie Piotra Bednarskiego (od 31 V)

Inwentaryzacja:

Od chwili powstania Muzeum sporządzana jest (we współpracy z Biurem Dokumentacji Zabytków i innymi pokrewnymi instytucjami) pełna inwentaryzacja fotograficzno-opisowa wszystkich zabytków kościelnych z terenu diecezji (obecnie archidiecezji) lubelskiej.

Publikacje:

Kaproń Z., *Muzeum Diecezjalne Sztuki Religijnej w Lublinie*, ABMK 54: 1987, s. 104—105; tenże, *Problemy konserwacji obiektów sakralnych w kontekście obowiązujących zasad konserwatorskich a wymogów zlecniodawcy (z praktyki lubelskiej)*, ABMK 57: 1988, s. 120—123; Mleczek J., *Pozłotnictwo obiektów sakralnych w praktyce pracowni konserwacji dzieł sztuki Muzeum Diecezjalnego w Lublinie*, ABMK 57: 1988, s. 124—128; *Muzeum Diecezjalne Sztuki Religijnej. Informator*. Oprac. J. Mleczek, [Lublin 1993]; Solecka K., *Problematyka konserwacji obiektów szczególnego kultu sporządzonych na desce i płótnie*, ABMK 57: 1988, s. 129—132; Władziński J., *Lubelskie Muzeum Diecezjalne*, „Spójnia” 2: 1922 nr 10—11, s. 1—2.

Udostępnianie:

Wieża Trynitaraska czynna codziennie z wyjątkiem poniedziałków
w godz. 10.00 — 17.00

Sekretariat Muzeum czynny codziennie z wyjątkiem świąt kościelnych i wolnych
sobót w godz. 11.00 — 13.00

**Muzeum Uniwersyteckie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
im. Ks. Jana Władzińskiego**

Adres:

20—950 Lublin, Al. Raławickie 14

Personel:

Kustosz — ks. Ryszard Knapieński

Historia:

Muzeum Uniwersyteckie erygował Senat Akademicki 30 IX 1932 r. Podstawą jego zbiorów stała się kolekcja ks. kan. Jana Władzińskiego. Zbiory Muzeum uległy rozproszeniu w czasie II wojny światowej. Po wojnie Senat, uchwałą z dnia 21 X 1958 r., postanowił reaktywować muzeum. Do roku 1986 r. nosiło ono nazwę „Zbiory Sztuki”. Dopiero w 1986 r., na wniosek ks. W. Smolenia, Senat Akademicki nadał mu nazwę: Muzeum Uniwersyteckie KUL im. Ks. Jana Władzińskiego. W latach powojennych zbiory Muzeum Uniwersyteckiego powiększały się dzięki depozytom, zakupom i darom. Między innymi w 1986 r. do Muzeum włączona została „Kolekcja im. Olgi i Tadeusza Litawińskich”, natomiast w 1987 r. Muzeum wzbogaciło się o kolekcję 15—tu „Nikiforów” ze zbiorów ks. W. Smolenia, a w 1988 r. prace swoje ofiarowali polscy malarze emigracyjni.

Charakterystyka zbiorów:

— Malarstwo i grafika: m.in. płótna mistrzów włoskich i holenderskich (XVII—XIX w.), prace Nikifora m.in. o tematyce religijnej (*Madonna z Dzieciątkiem, Zdjęcie z Krzyża, Wjazd do Jerozolimy*), obrazy olejne prof. Mariana Bohusz-Szyszko i jego uczniicy Haliny Sukiennickiej, grafika Andrzeja Żarnowieckiego o tematyce patriotycznej (1981 r.), gwasze i akwarele Stanisława Noakowskiego, obrazy i rysunki Józefa Chelmońskiego, Jacka Malczewskiego, Jana Matejki.

— Rzeźba gotycka (XV—XVI w.), barokowa i rokokowa.

— Ceramika: XVIII i XIX—wieczne wyroby z Miśni, Berlina, Wiednia, Frankenthala, Ludwigsburga, Sèvres, Neapolu, wyroby rosyjskich i polskich wytwórni (Korzec, Baranówka, Ćmielów, Chodzież), wyroby fajansowe z Anglii i Delft.

— Szkło: największą grupę stanowią biedermyerowskie szkła czeskie.

Pomieszczenie:

Dwie sale na drugim piętrze gmachu uniwersyteckiego.

Publikacje:

Knapieński R., *Jubileusz Muzeum Uniwersyteckiego*, „Przegląd Uniwersytecki” 5: 1993 nr 1, s. 10—12; M. S., *Zaczątki Muzeum przy Uniwersytecie Lubelskim*, „Tęcza” 1934 nr 3, s. 48; *Muzeum Uniwersyteckie*, w: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968—1993*. Red. ks. M. Rusecki, Lublin 1994, s. 732—736; Smoleń W., *Otwarcie wystawy Zbiorów Sztuki Kościelnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, ABMK 1: 1960 z. 2, s. 167—170.

ŁASK

Muzeum Parafialne

Adres:

98—100 Łask, ul. Warszawska 15, tel. (0-198) 36-07

Historia:

Ekspozyty gromadzone były od początku istnienia parafii erygowanej w 1366 r.

Charakterystyka zbiorów:

Zbiory o charakterze sakralnym — trzy pary lichtarzy z herbem „Prawdzie” (XVII w.); księgi: dwa antyfonarze abpa Jana Łaskiego na pergaminie (1523 r.), starodruk muzyczny (XVI w.); obrazy olejne: XVII-wieczne — *Zaślubiny św. Katarzyny*, *Chrystus ukazujący rany*, *Koronacja Matki Bożej* malowana na skórze, *Św. Hieronim* (XVIII w.), *Ecce Homo* (XIX w.), portrety: papieża Klemensa VII, proboszczów łaskich; szaty liturgiczne: ornat chinoiserie (XVIII w.), kapa z herbem „Jelita” (XVII w.), dalmatyki, infuły (XVI—XVIII w.); srebrna trumienka na relikwie św. Juliana (XVII w.), monstrancja barokowa z trzonem w kształcie herbu „Korab” (pocz. XVIII w.), kielichy (XIX w.).

Pomieszczenie:

Skarbczyk nad zakrystią.

ŁÓDŹ

Muzeum Archidiecezji Łódzkiej

Adres:

90—458 Łódź, ul. Ks. I. Skorupki 1, tel. (0-42) 37-58-44

Personel:

Dyrektor — ks. Jerzy Spychała
z-ca dyrektora — ks. Zygmunt Frykowski
historyk sztuki — Maria Próchnicka

Historia:

Dekretem z dnia 21 XII 1937 r. bp Włodzimierz Jasiński erygował Muzeum Diecezjalne. Opracowany został statut Muzeum. W myśl art. 19 tego statutu powołano do życia Koło Przyjaciół Muzeum Diecezjalnego, w skład którego weszli członkowie Komisji Konserwatorskiej, wszyscy księża dziekani i dyrektor Muzeum. W czasie II wojny światowej zbiory muzealne przewieziono do magazynu urządzonego w kościele parafialnym w Strykowie. Niektóre eksponaty zostały zrabowane przez Niemców. Zaginął inwentarz muzealny. Po wojnie zbiory muzealne powiększały się na skutek wykonywania postanowienia Synodu Diecezjalnego z 1948 r.: „zabytki ruchome sztuki kościelnej nie będące w użyciu po zaopiniowaniu Diecezjalnej Komisji Artystyczno-Budowlanej mogą być przejęte przez Muzeum Diecezjalne” (art. 396). Dokumentacja zbioru została sporządzona w 1973 r. z polecenia bpa Józefa Rozwadowskiego. Ekspertyzę wykonał kustosz Muzeum Archeologicznego w Łodzi mgr H. Byczko. Na ekspozycję przeznaczono jeden pokój w Seminarium Duchownym i udostępniono ją po raz pierwszy podczas obchodów 50-tej rocznicy utworzenia diecezji łódzkiej 13 XII 1970 r. Opiekę nad Muzeum sprawował ówczesny wicerektor Seminarium Duchownego ks. Kazimierz Gabryel. Na początku lat osiemdziesiątych zostało ono przeniesione do pałacu biskupiego przy ul. Księdza Skorupki. Muzeum posiada filie w: Widawie, Łasku, Pabianicach i Jeżowie.

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy, rzeźba, naczynia liturgiczne, wyroby rzemiosła artystycznego, inkunabuły i starodruki. Do najcenniejszych należą: obrazy — *Madonna z Dzieciątkiem i św. Janem* (XV w.), *Matka Boska Bolesna* (XVIII/XIX w.), *Portret ks. Marcina Jareckiego* (XIX w.); rzeźba — *Madonna z Dzieciątkiem* (XV/XVI w.), *Św. Dorota* (XVIII w.), *Pietà* (XVIII w.); naczynia liturgiczne — kielich gotycki (1566 r.), puszka barokowa (1682 r.), monstrancja XVIII w.), patera z ampułkami (Augsburg 1676 r.), patera z ampułkami (szkoła gdańska XVII/XVIII w.); wyroby tkactwa artystycznego — gobelin francuski (XVIII w.) *Judyta przed Holofernesem*, część kapy — kaptur haftowany złotą i srebrną nicią (XVIII w.) *Pokłon św. Franciszka z Asyżu*.

W listopadzie 1993 r. dzięki darowi ks. Lucjana Jaroszki Muzeum wzbogaciło się o dwa nowe działy: numizmatyczny i filatelistyczny. Dział numizmatyczny zawiera medale i srebrne monety (260 sztuk). Medale, bite w różnych krajach, pochodzą z wieków XV—XX (najstarszy papieża Marcina V z 1417 r.). Wiele pochodzi z oficjalnej emisji Stolicy Apostolskiej. Są to tzw. medale rocznicowe. Wśród monet, najstarsza o nominale 10 soldi pochodzi z 1869 r. (z popiersiem papieża Piusa IX na awersie). Kolekcja filatelistyczna znajduje się w 12 oryginalnych albumach wydanych przez Poczta Watykańską. Zawiera kilka tysięcy znaczków i różnych walorów Poczty Watykańskiej. Trzy najstarsze albumy kryją

walory z lat 1922—1963, 9 albumów obrazuje pontyfikaty papieży: Pawła VI, Jana Pawła I i Jana Pawła II.

Pomieszczenie:

Dwie sale o łącznej powierzchni 50 m².

Inwentaryzacja:

Zbiory są zinwentaryzowane.

Publikacje:

Statut i regulaminy Muzeum Diecezjalnego w Łodzi, „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie” 18: 1938 nr 1, s. 36—44 (rec. Łopaciński W., *Statut i regulaminy Muzeum Diecezjalnego w Łodzi*, „Archeion” 15: 1937/1938, s. 132—134);

Dąbrowski K., *Arcybiskup Włodzimierz Jasiński 1873—1965*, Łódź 1990, s. 72—73.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na żądanie

OBRA

Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej

Adres:

64—211 Obra, ul. Szkolna 12, tel. Obra 23 lub Wolsztyn 20—47

Personel:

Opiekun — o. Klubek Jan OMI

przewodnicy — klerycy

Historia:

Muzeum zostało poświęcone i otwarte 24 czerwca 1993 r. przez polskiego oblata Eugeniusza Juretzko, biskupa diecezji Yokaduma w Kamerunie, absolwenta seminarium w Obrze. Ekspozyty pochodzą z krajów, w których polscy oblaci prowadzą od lat międzywojennych działalność misyjną (Kamerun, Madagaskar, północna Kanada, Paragwaj). Chcąc podkreślić misyjny charakter Wyższego Seminarium w Obrze postanowiono, z racji rozbudowy gmachu seminarium, przeznaczyć specjalne pomieszczenie na ekspozycję. Wcześniej niektóre przedmioty eksponowane były w jednej z sal wykładowych i na kruzgankach klasztornych.

Charakterystyka zbiorów:

Większość ekspozatów to wyroby rzemiosła ludowego.

Pomieszczenie:

Sala o powierzchni 400 m²

Ekspozycja:

Stała; eksponaty ułożone według krajów pochodzenia.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po wcześniejszym zgłoszeniu.

ODPORYSZÓW

Muzeum Parafialne (filia Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie)

Adres:

33—240 Żabno, Odporyszów 127, tel. (0—14) 45-69-84

Personel:

Kustosz — ks. Henryk Surma CM, kustosz Sanktuarium Maryjnego

Historia:

Obecnie Muzeum jest w stadium reorganizacji.

Charakterystyka zbiorów:

M.in. rzeźby Jana Wnęka.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Nie ma ustalonych stałych dni i godzin. Zwiedzają je pielgrzymi przychodzący do Sanktuarium Maryjnego.

OPOLE

Muzeum Diecezjalne

Adres:

45—032 Opole, ul. Kard. B. Kominka 1a, tel. (0—77) 300-15

Personel:

Dyrektor — ks. Piotr Maniurka

Historia:

Uroczystego poświęcenia gmachu i otwarcia Muzeum dokonał bp Alfons Nossol w dniu 21 XI 1987 r.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo, rzeźba, relikwiarze, naczynia i szaty liturgiczne.

Pomieszczenie:

Salę wystawową, magazyny i pracownia konserwatorska mieszczą się w piętrowym gmachu wybudowanym w latach 1980—1987.

Ekspozycja:

Oprócz ekspozycji stałej organizowane są wystawy czasowe.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W pierwszą niedzielę miesiąca w godz. 14.00—17.00

we wtorki i czwartki w godz. 10.00—12.00 i 14.00—17.00

PABIANICE

Zbiór muzealny

Adres:

95—200 Pabianice, ul. ks. P. Skargi 2, tel. 15-41-84

Historia:

Ekspozycję o charakterze sakralnym zorganizował ks. Stanisław Świerczek w związku z fundacją nowego wystroju zakrystii w 1976 r.

Charakterystyka zbiorów:

Naczynia i szaty liturgiczne — dwa kielichy i barokowa monstrancja (XVIII w.), srebrne ampułki i taca (pocz. XIX w.), ornaty haftowane, kapy, dalmatyki; rzeźba: figury św. męczenników, wśród nich św. Stanisława Szczepanowskiego.

Pomieszczenie:

Szafy — gabloty ustawione przy jednej ze ścian zakrystii.

PAKOŚĆ

Muzeum Parafialne (parafia franciszkańska)

Adres:

Rzymskokatolicki Kościół Parafialny p.w. św. Bonawentury
88—170 Pakość, tel. 18 543

Personel:

Opiekun — o. Kalikst Piotr Salak OFM

Historia:

Muzeum powstało we wrześniu 1991 r. z inicjatywy o. Kaliksta Salaka — jego pierwszego kustosa. Związane jest z istniejącą w Pakości siedemnastowieczną Kalwarią Męki Pańskiej, tzw. Jeruzolimą Kujawską.

Charakterystyka zbiorów:

Krucyfiks barokowy, wykonany we Włoszech (ok. poł. XVII w.); srebrny krzyż renesansowo-barokowy (1 poł. XVII w.) z relikwią Krzyża Świętego, dar biskupa chełmińskiego Kaspra Działyńskiego z 1669 r.; kolekcja zabytkowych (i nie tylko) krzyży; ornaty, wyszywana bursa, stuły; chorągwie rozmaitych stowarzyszeń katolickich sprzed II wojny światowej; starodruki — ozdobą kolekcji jest Mszał Rzymski z poł. XVIII w.; kronika parafialna (XVI w.), księga antyhusyckiego

bractwa św. Anny (zapisy od 1698 r.), dokumenty dotyczące Kalwarii Pakoskiej i klasztoru, pieczęć lakowa gimnazjum prowadzonego przez Ojców Reformatorów. W kościele można zobaczyć obraz Bartłomieja Strobla *Matka Boska z Dzieciątkiem adorowana przez św. Bonawenturę i Ludwika de Valois* (fundacja Ludmiły z Lubina Niemojewskej) oraz siedemnastowieczną drewnianą figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem.

Pomieszczenie:

Muzeum usytuowane jest w kościele za ołtarzem, w dawnym oratorium zakonnym (miejscu, gdzie zakonnicy odmawiali Brewiarz).

Publikacje:

Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. 11, z. 8 Warszawa 1974, s. 45—61.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie zainteresowanych.

PELPLIN

Muzeum Diecezjalne

Adres:

83—130 Pelplin, ul. Ks. Biskupa Dominika 11, tel. (0—69) 36-12-21, 36-21-22

Personel:

Dyrektor — ks. Roman Ciecholewski,

Pracownicy — Małgorzata Todoroska, Zygmunt Trochowski,
Janusz Marszałec

Historia:

Muzeum Diecezjalne w Pelplinie założył bp Stanisław Wojciech Okoniewski w 1928 r. Początkowo gromadzono przedmioty zabytkowe w rezydencji biskupiej i w budynku kurii. W 1961 r. dekretem bpa Kazimierza Józefa Kowalskiego przeznaczono na muzeum gmach byłego Collegium Marianum. Sprzeciwiły się temu władze komunistyczne. W latach 80-tych wybudowano nowy gmach dla muzeum. Dnia 4 II 1988 r. otwarto w nim stałą ekspozycję. Pierwszą wystawę rzeźby gotyckiej urządzono w 1988 r. w dawnym kapitularku. Muzeum pelplińskie jest ośrodkiem kulturalnym całego Pomorza Wschodniego.

Charakterystyka zbiorów:

Sztuka sakralna średniowieczna i nowożytna — malarstwo (poliptyk toruński, *Ukrzyżowanie z Lignów*, *Ubiczowanie* i *Zdjęcie z Krzyża* z kościoła św. Jana w Toruniu, malarstwo mistrzów pomorskich: Hermana Hana ok. 1574 — ok. 1628, Andrzeja Stecha (1635—1697) i Bartłomieja Strobla (1591— po 1650); rzeźba (resztki ołtarzy szafiastych z okresu Madonn na Lwach, stylu międzynarodowego oraz końca gotyku z ok. 1500 r., pozostałości wyposażenia wnętrza)

kościelnych); wyroby złotnicze (naczynia liturgiczne, monstrancje, relikwiarze z warsztatów gdańskich, toruńskich, norymberskich). Do najcenniejszych eksponatów należy *Biblia Gutenberga*.

Pomieszczenie:

Nowy gmach, piętrowy, wzniesiony w latach 80-tych.

Ekspozycja:

— Stała: malarstwa, rzeźby i rzemiosła artystycznego,

— jedna sala przeznaczona jest na wystawy okresowe
1993: — „Portret w malarstwie polskim 1915—1939”.

Inwentaryzacja:

Zbiory są zinwentaryzowane.

Księgozbiór:

Muzeum posiada podręczny księgozbiór.

Publikacje:

Ciecholewski R., *Rzeźba gotycka w pelplińskim Muzeum Diecezjalnym*, „Studia Pelplińskie” 14: 1983, s. 307—321; Ciemnołoński J., Pasierb J., *Pelplin*, Wrocław 1978; Liedtke A., *Początki Muzeum Diecezjalnego*, „Studia Pelplińskie” 13: 1982, s. 281—287; tenże, *Saga pelplińskiej Biblii Gutenberga*, Pelplin 1981; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 261; Pasierb J., *Katedra w Pelplinie*, Pelplin 1973.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od wtorku do soboty w godz. 11.00—16.00

w niedziele w godz. 10.00—17.00

W poniedziałki i święta Muzeum nieczynne.

PIENIEŻNO

Muzeum Misyjno-Etnograficzne Seminarium Duchownego Księży Werbistów

Adres:

14—520 Pieniężno, tel. (0-506) 60-31

Personel:

Dyrektor — ks. Eugeniusz Śliwka SVD

Pracownikami Muzeum są klerycy zrzeszeni w Seminaryjnej Sekcji Muzealnej (po praktykach muzealnych w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie).

Historia:

Muzeum Misyjno-Etnograficzne w Pieniężnie jest największą tego typu placówką w Polsce. Powstało w 1964 r. dzięki staraniom o. Józefa Seydy, wykładowcy historii Kościoła. Działa na podstawie własnego statutu zatwierdzonego 20 X 1977 r. Część eksponatów jest pozostałością po przedwojennych zbiorach werbistowskich w Rybniku, Górnej Grupie i Nysie, większość jednak to zbiory powojenne zgromadzone dzięki ofiarności i zaangażowaniu polskich misjonarzy werbistów. W obecnej postaci Muzeum zostało udostępnione zwiedzającym 7 IV 1984 r. Od 1985 r. organizuje sesje religioznawcze. Pierwsza poświęcona była islamowi, w 1986 r. — judaizmowi.

Charakterystyka zbiorów:

Zbiory podzielone są na sekcje: indonezyjską, nowogwinejską, japońską, chińską, indyjską, afrykańską, latynoamerykańską oraz egzotycznej flory i fauny.

Sekcja indonezyjska — obiekty pochodzą z wysp: Flores, Bali i Timor. Są to: instrumenty muzyczne (bębny, grzechotki, gongi, flety), przedmioty codziennego użytku (naczynia, wyplatane torby, bambusowe pojemniki na betel), narzędzia pracy (warsztat tkacki), ubiory (sarungi i salendangi, tkaniny wykonane technikami ikatu i batik), broń (parangi, kolekcja krisów płomienistych). W dziale tym wyszczególnione są przedmioty balijskie związane z kultem hinduistycznym: drewniane figurki Wisznu, Siwy, demonów, maski obrzędowe.

Sekcja nowogwinejska — przedmioty kultyczne (maski i figurki obrzędowe, stoły, wiosła i tarcze rytualne, strój tancerza), instrumenty muzyczne (bębny, flety, drumle), broń, przedmioty codziennego użytku, narzędzia pracy, ubiory (stroje mężczyzn i kobiet z trawy i łyka, ozdoby). Najstarsze eksponaty pochodzą z XIX w.

Sekcja japońska — dominuje porcelana: zestaw do parzenia i picia herbaty, do picia sake oraz wazony na ikebana. Przedmioty kultyczne reprezentowane są przez tabliczkę ihai z imionami zmarłych, posągi śmiejącego się Buddy i bogini Kannon, miniatura świątyni sintoistyczno-buddyjskiej. Eksponowane jest również kimono i obuwie Japonek oraz przybory do pisania.

Sekcja chińska — kolekcja książek z różnymi rodzajami pisma chińskiego, ok. 200 starych monet, obuwie damskie, ubiór mandaryna, kolekcja fajek do opium. W grupie przedmiotów kultycznych na uwagę zasługują: posąжки Buddy, wykonane z brązu naczynie o podstawie trójnożnej w stylu han.

Sekcja indyjska — głównie przedmioty kultu hinduistycznego: posąжки — Wisznu, jego wcielenia Narajana, boskiej małpy Hannumant, Siwy, jego małżonki Kali, Gauri i Ganesza; ponadto — świeczniki, lampy oliwne, kropidła, flakony na kwiaty, różaniec buddyjski, trąba la-pa, militaria, sari, wachlarze i biżuteria.

Sekcja afrykańska — większość eksponatów pochodzi z Ghany i Togo. Są tu: przedmioty kultyczne (amulety, fetysze, rzeźby związane z chrześcijaństwem), instrumenty muzyczne, militaria, przedmioty codziennego użytku (naczynia z tykwy, półmiski z rafii, łyżki, czerpaki), ozdoby.

Sekcja latynoamerykańska — stroje, ozdoby, broń (plemion: Bororo, Karaja, Nhambikwara, Tukano, Xavante), zestawy do picia yerba mate z Argentyny, Brazylii i Paragwaju.

Sekcja egzotycznej flory i fauny — na uwagę zasługuje kolekcja motyli pochodząca z początku XX w.

Pomieszczenie:

10 sal wystawowych (w 9-ciu ekspozycja stała, jedna przeznaczona na ekspozycje czasowe), sala projekcyjna, magazyn oraz jedno pomieszczenie przeznaczone na pracownię i podręczny księgozbiór. Pomieszczenia wystawowe są radiofonizowane.

Ekspozycja:

Ekspozycja stała w ośmiu działach: chińskim, japońskim, indyjskim, indonezyjskim, afrykańskim, nowogwinejskim, latynoamerykańskim oraz flory i fauny. Wystawy czasowe organizowane są z racji Tygodnia Misyjnego. Ponadto Muzeum posiada wystawy filialne w Domach Misyjnych w Chłudowie, Górnej Grupie, Laskowicach, Lublinie i Nysie.

Inwentaryzacja:

Cała dokumentacja dotycząca eksponatów zawarta jest w księgach inwentarzowych zbiorów etnograficznych i przyrodniczych oraz w katalogu naukowym (karty o wymiarach 21 x 21 cm).

Księgozbiór:

Pozycje o tematyce etnograficznej, misjologicznej oraz dotyczące krajów pochodzenia eksponatów.

Publikacje:

Fac K., *Organizacja i działalność Muzeum Misyjno-Etnograficznego Księży Werbistów w Pienięźnie*, Lublin 1982 (mps); Lehr-Lenda U., *Zbiory etnograficzne z Nowej Gwinei w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Etnograficzne”, Z. 9 Kraków 1976; Paluch A., *Zbiory Wyższego Seminarium Księży Werbistów w Pienięźnie*, w: *Obszary kulturowe Pacyfiku*, Wrocław 1979; Śliwka E., *Gabinety Misyjno-Etnograficzne Księży Werbistów w Pienięźnie*, Pieniężno 1977; tenże, *Muzeum Misyjno-Etnograficzne Seminarium Duchownego Księży Werbistów w Pienięźnie*, ABMK 54: 1987, s. 106—109; tenże, *Zbiory misyjno-etnograficzne Polskiej Prowincji Zgromadzenia Słowa Bożego*, ABMK 34: 1977, s. 181—190; Śliwka E., Wesoly W., *Gabinety Misyjno-Etnograficzne Księży Werbistów w Pienięźnie*, Pieniężno 1976; Traczyk K., *Kościelne zbiory misyjno-etnograficzne w Polsce*, ABMK 42: 1981, s. 187—245.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W dni powszednie w godz. 8.00 — 18.00

w niedziele i święta w godz. 11.00 — 18.00

PIOTRAWIN

Muzeum Świętego Stanisława

Adres:

Piotrawin, 24-331 Kamień Puławski, tel. 4

Personel:

Kustosz — ks. Jerzy Hanaj, proboszcz

Historia:

Muzeum założył ks. mgr Jerzy Hanaj; poświęcenia i otwarcia dokonał notariusz Kurii lubelskiej ks. dr Mirosław Kowalczyk w dniu 12 lipca 1992 r. Przed powstaniem tej placówki wiele cennych, zabytkowych przedmiotów nie miało odpowiedniego dla siebie miejsca przechowywania; część znajdowała się w dzwonnicy, część w kaplicy grobowej Piotra. Wydarzeniem, które w dużym stopniu przyczyniło się do erygowania Muzeum, stało się odnalezienie, w czasie prac remontowych dachu kościoła, bezcennej *Kapy św. Stanisława* uważanej za bezpowrotnie zaginioną. Istotną rolę odegrało również w tym względzie pielgrzymkowo-turystyczne znaczenie Piotrawina.

Charakterystyka zbiorów:

Obrazy, rzeźby, naczynia i szaty liturgiczne, krzyże ołtarzowe i procesyjne (XVIII-XX w.), lichtarze, monstrancje, relikwiarz św. Benedykta (poł. XIX w.), drewniane, barokowe tabernakulum pochodzące z puławskiej szkoły snycerskiej (poł. XVIII w.), księgi metrykalne (XVII i XVIII w.). Do najcenniejszych eksponatów należą: płaskorzeźba alabastrowa *Sąd Salomona* fundacji Jana i Marii Podowano (XV w.), pacyfikał wykonany ze srebra trybowanego, grawerowanego (XV w.), kielich gotycki, srebrny (XVI w.), największa w Polsce kolekcja 55 obrazków wotywnych z XVII w., *Kapa św. Stanisława* (XVII w.), monstrancja ze św. Stanisławem i wskrzeszonym Piotrawinem (XVIII w.), obraz M. E. Andriollego *Ukrzyżowanie* (XIX w.).

Pomieszczenie:

Ekspozycja stała urządzona jest w dwóch salach w budynku plebanii.

Publikacje:

Gorczyński S., *Dzieje kultu Świętego Stanisława biskupa i męczennika w parafii Piotrawin*, Lublin 1994 (mps, Biblioteka KUL), s. 132-137.

Udostępnianie dla zwiedzających:
Muzeum czynne w każdą niedzielę po mszach św. o godz. 9.30 i 12.00, w innym czasie na życzenie zwiedzających.

PŁOCK

Muzeum Diecezjalne

Adres:

09—402 Płock, ul. Tumska 3a, tel. (0—24) 62—26—23

Personel:

Dyrektor — ks. Bronisław Gwiazda

zastępca — ks. Andrzej Milewski

Historia:

Muzeum zostało założone z inicjatywy ks. Antoniego Nowowiejskiego, biskupa płockiego w latach 1908—1941. Pierwsze zbiory, a więc wycofane z użytku księgi liturgiczne i przedmioty kultowe będące własnością Kapituły Katedralnej Płockiej, umieszczone zostały w niewielkim neogotyckim budynku, zaprojektowanym i wzniesionym w 1903 r. przez Stefana Szyllera. Urządzenie muzeum powierzono ks. Tomaszowi Kowalewskiemu. Jego też Kapituła obrała kuratorem. Za właściwą datę powstania przyjmuje się rok 1904 (pierwszy wpis do Księgi Pamiątkowej dokonany przez Henryka Sienkiewicza 9 I 1904 r.). Statut został opracowany i wydany drukiem w 1928 r. Zbiory Muzeum Diecezjalnego powiększały się w wyniku prowadzonej od 1926 r. przez ks. Aleksandra Dmochowskiego inwentaryzacji zabytków na terenie diecezji płockiej. Zaistniała konieczność zaopiekowania się niszczącymi po parafiach, nierzadko cennymi, przedmiotami wycofanymi z kultu. Muzeum wzbogaciło się także dzięki darowiznom ks. Tomasza Kowalewskiego, ks. Józefa Mrozowskiego — 62 obrazy z kolekcji Ossolińskich, prof. Franciszka Tarczyńskiego, prof. Klemensa Jędrzejewskiego — 21 dzieł sztuki, głównie obrazy.

Charakterystyka zbiorów:

— rzeźba, głównie z rejonu Mazowsza Płockiego. Na uwagę zasługują: dwie *Piety* z Drobinia (XV w.), *Chrystus Frasobliwy* z Długosiodła (XVI w.), *Słudźbnica w świątyni* z Sarbiewa (XV w.), *Madonna z Dzieciątkiem* (XIV w.), *Opłakiwanie Chrystusa* (XVI w.),

— malarstwo (polskie i obce), grafika, rysunki, szkice. Malarstwo polskie reprezentują dwa obrazy z XVII w. nieznanymi autorami: *Ukrzyżowanie i Św. Anna Samotrzeć* oraz płótna z XVIII i XIX w.: M. Bacciarellego, J. Gładysza, K. Wojniakowskiego, J. Suchodolskiego. Do rzadkości należą dwa drzeworyty ludowe z XVIII w. Malarstwo obce pochodzi ze szkół: włoskiej (dwie *Madonny*

XVIII-wieczne; J. Bassano, P. da Cortona, S. Rosa, B. dei Conti), hiszpańskiej (J. Ribera, J. del Mazo y Martinez), francuskiej (J. Courtois, J. Jouvenet, L. Le Nain), flamandzkiej (G. Seghers, A. van Utrecht), holenderskiej (C. Ketel, G. van der Kuy, B. Cuypl), niemieckiej (H. L. Schäufolein, H. Rottenhammer), angielskiej (J. Hoppner),

— sztuka zdobnicza: sprzęt liturgiczny, tkaniny (ornaty, pasy kontuszowe), meblarstwo, ceramika i szkło,

— prehistoria: narzędzia, ozdoby i ceramika,

— numizmatyka: ok. 2500 monet, głównie polskich; sfragistyka: tłoki i odciski,

— paleontologiczne wykopaliska z regionu płockiego,

— zbiory fotograficzne

Pomieszczenie:

Specjalnie w tym celu wzniesiony budynek, zaprojektowany i zbudowany w 1903 r. przez Stefana Szyllera, rozbudowany w latach 1929—1930. Obejmuje siedem sal o łącznej powierzchni 442 m kw., rozmieszczonych na dwóch kondygnacjach — I i II piętro. Parter i podziemia zajmują: specjalistyczna biblioteka, warsztaty, magazyny i mieszkania dla personelu.

Ekspozycja:

— stała,

— kilka razy w roku urządzone są wystawy okresowe, m.in.

w 1994 r.:

— „Ks. Dyrektorowi Lechowi Grabowskiemu w hołdzie”

— „Martyrologium Narodu Polskiego”

— „Religijna twórczość Krystyny Szalewskiej”

— „Legiony Polskie”

Inwentaryzacja:

Inwentaryzację całego zasobu muzealnego, zarówno z galerii jak i z magazynu, przeprowadził ks. R. Knapieński w latach 1980—1984.

Księgozbiór:

Muzeum posiada specjalistyczną bibliotekę z wieloma opracowaniami w języku francuskim.

Publikacje:

Brzostowski S., Orysiak S., *Muzea w Polsce*. Wyd. 2, Warszawa 1971, s. 268; Dmochowski A., *Stan Muzeum Diecezjalnego w Płocku oraz postęp inwentaryzacji zabytków*, „Miesięcznik Pastorski Płocki” 29: 1934 nr 1, s. 43—44; Grabowski L., *Muzeum Diecezjalne w Płocku. Informator*, Płock 1972; *Katalog obrazów starej szkoły w Muzeum Diecezjalnym w Płocku*. Wyd. ks. T. Kowalewski, Płock 1908; Knapieński R., *Muzeum Diecezjalne w Płocku*, ABMK 54: 1987, s. 110—118; Kowalewski T., *Skarbiec Katedry Płockiej*, Płock 1908; *Pierwsze muzeum diecezjalne*, „Kurier Warszawski” z 13 lutego 1907 r.; *Spis*

inwentarza przedmiotów archeologicznych i pamiątek historycznych Franciszka Tarczyńskiego oddanych rejentalnie w 1900 roku ks. Tomaszowi Kowalewskiemu, kanonikowi katedry płockiej i przez tegoż ofiarowanych Muzeum Diecezjalnemu w Płocku. Wyd. ks. T. Kowalewski, Płock 1908; Statut Muzeum Diecezjalnego w Płocku, Płock 1928.

Udostępnianie dla zwiedzających:

sezon letni (od 1 maja do 30 września)

w dni powszednie w godz. 10.00—15.00

w niedziele i święta w godz. 11.00—16.00

sezon zimowy (od 1 października do 30 kwietnia)

w dni powszednie w godz. 10.00—13.00

w niedziele i święta w godz. 11.00—14.00

POZNAŃ

Muzeum Archidiecezjalne

Adres:

Administracja: 61—108 Poznań, ul. Lubrańskiego 1

Ekspozycja: 61—108 Poznań, ul. ks. Ignacego Posadzego 2,
tel. (0—61) 52-61-95

Personel:

Dyrektor — ks. Marian Lewandowski

kustosz — Aleksandra Pudelska-Wójcik

Historia:

Założone w 1893 r. przez arcybiskupa gnieźnieńsko-poznańskiego Floriana Stablewskiego, który polecił księżom obu archidiecezji gromadzenie wycofanych z kultu rzeźb i obrazów. Sam ofiarował własną, rodzinną kolekcję dzieł sztuki nabytych we Włoszech oraz zakupione na aukcji we Frankfurcie nad Menem zbiory znanego kolekcjonera kanonika Münzenbergera. Początkowo zbiory mieściły się w klasztorze karmelitanek na Wyspie Tumskiej (pustym po kasacie), a ostatnio w zabytkowym gmachu Akademii Lubrańskiego, który od 1925 r. jest także siedzibą Archiwum Archidiecezjalnego. Te dwie instytucje diecezjalne, złączone w 1925 r. osobą jednego dyrektora, rozdzielił w 1964 r. arcybiskup Antoni Baraniak. W latach 1964—1990 Muzeum posiadało własną pracownię konserwatorską. Lata okupacji hitlerowskiej poczyniły znaczne spustoszenia w zbiorach; zaginęło wiele zabytków malarstwa i rzeźby.

Charakterystyka zbiorów:

Malarstwo i rzeźba sakralna, rzemiosło artystyczne: złotnictwo, tkaniny, hafty (związane głównie z liturgią) oraz przedmioty codziennego użytku posiadające wartość artystyczną. Na szczególną uwagę zasługuje sztuka średniowieczna.

Do najcenniejszych eksponatów należą:

rzeźba — *Madonna Tronująca* z Ołoboku (1320 r.), *Madonna Tronująca* z Mądrego i z Grabowa (obie kon. XIV w.), krucyfiks z Dolska (ost. ćw. XIV w.), *Chrystus w grobie* z Nietrzanowa (3 ćw. XIV w.), *Piękna Madonna* (ok. 1430 r.),

obrazy — *Chrystus w grobie* tryptyk z Donaborowa (ok. 1500 r.), *Złożenie do grobu* z Opalenicy (pocz. XVI w.), skrzydła ołtarzowe z Ostrzeszowa i Bagrowa (pocz. XVI w.).

Pomieszczenie:

Budynek byłego wikariatu katedralnego o trzech kondygnacjach — 649 m² powierzchni wystawienniczej.

Ekspozycja:

Stała: rzeźba, malarstwo i rzemiosło artystyczne;
wystawy czasowe o tematyce kościelnej i świeckiej, np.

w 1993 r.: — Malarstwo Leona Wyczółkowskiego z kolekcji rodziny Cichowiczów,
— Koloniści bamberscy w Poznaniu,
— Piesza poznańska pielgrzymka na Jasną Górę,
— Malarstwo Wojciecha Garawskiego,
— Ekslibrisy ze zbiorów własnych,
— 700-lecie koronacji Przemysła II.

Inwentaryzacja:

Zbiory są już w 96% zinwentaryzowane.

Księgozbiór:

Obejmuje prace dotyczące architektury, rzeźby, malarstwa, rzemiosła artystycznego, meblarstwa, muzealnictwa, konserwatorstwa, technologii i technik sztuk plastycznych, ikonografii, historii sztuki.

Publikacje:

Brzostowski S., Orysiak S., *Muzea w Polsce*. Wyd. 2, Warszawa 1971, s. 231—232; Chwalewik E., *Zbiory Polskie*, Warszawa-Kraków 1926; Kronthal A., *Ein unbekanntes Posener Museum*, „Aus dem Posener Lande” 6: 1911 z. 1, s. 18—22; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 282—283; *Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu*, Poznań 1987 (informator); Nowacki K. J., *Dzieje Archidiecezji Poznańskiej*, T. 2 Poznań 1964, s. 235—236; Przewoźny W., *Materiały rękopiśmienne Wiesławy Cichowicz w Archiwum Oddziału Sztuki Ludowej Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu*, „Lud”

69: 1985, s. 244—261; Tomaszkiwicz S., *Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu*, ABMK 54: 1987, s. 119—121.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W dni powszednie w godz. 9.00—15.00

Muzeum Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych — Franciszkanów

Adres:

Klasztor Franciszkanów

61—867 Poznań, ul. Garbary 22, tel. (0—61) 52-90-46

Personel:

Kustosz — o. Salezy Tomczak OFM

Historia:

Muzeum założone zostało w 1972 r. Powstało jako owoc kolekcjonerskich pasji niektórych ojców prowincji, m.in. o. Teofila Zawiei. Założek Muzeum stanowiły eksponaty zebrane przez niego oraz eksponaty z Zairu przywiezione przez o. Eleuteriusza Klimczaka. Później zaczęto gromadzić przedmioty związane z zakonem franciszkańskim i jego działalnością. Przez 16 lat eksponaty były wystawione w jednym z pomieszczeń magazynu bibliotecznego. Dopiero w 1988 r. ekspozycja została przeniesiona do nowych pomieszczeń.

Charakterystyka zbiorów:

Eksponaty tworzą dwa działy:

— tematyka franciszkańska: obrazy, meble, rzeźby, kolekcja medali pamiątkowych (ok. 200), lichtarze, rękopisy, starodruki, dyplomy pergaminowe. Do najcenniejszych należą obrazy z XVII i XVIII w., rękopisy i starodruki.

— tematyka misyjna: przedmioty z Zairu, Boliwii, Republiki Centralnej Afryki, Zambii, Chin, Japonii, Ziemi Świętej. Do najcenniejszych należą: kolekcja rzeźb z kości słoniowej, monety z Zairu (VII w.), dwie gliniane figurki z Peru (IV w.), wyroby z porcelany chińskiej, Pismo Święte w jez. chińskim (tłumaczenie o. Gabriela Allegry OFM).

Pomieszczenie:

Dwie sale (dawna zakryta i pomieszczenie nad nią) o łącznej powierzchni 160 m².

Udostępnianie dla zwiedzających:

Po uzgodnieniu terminu z kustoszem.

Muzeum Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej

Adres:

61—120 Poznań, ul. Panny Marii 4, tel. (0—61) 55-10-34

Personel:

Dyrektor — ks. Bernard Kołodziej TChr

Historia:

Zbiory muzealne przechowywane w Potulicach przed II wojną światową zaginęły. Ekspozyty zgromadzone po wojnie wystawiane są od lat 80-tych.

Charakterystyka zbiorów:

Do najcenniejszych ekspozatów należą pamiątki po założycielu zgromadzenia kardynale Augustie Hlondzie — prymasie Polski, współzałożycielu ks. Ignacym Posadzym oraz pamiątki z prowincji zagranicznych Towarzystwa Chrystusowego.

Pomieszczenie:

Izba pamięci i gabloty na korytarzu domu zakonnego.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie.

PRZEMYŚL

Muzeum Archidiecezjalne

(im. błogosławionego biskupa Józefa Sebastiana Pelczara)

Adres:

37—700 Przemyśl, Pl. T. Czackiego 2, tel. (0—10) 27-92

Personel:

Dyrektor — ks. Wacław Partyka

Konserwator zabytkowych tkanin i haftów — siostra zakonna.

Historia:

Powołane do życia na Synodzie Diecezjalnym w 1902 r. przez biskupa Józefa Sebastiana Pelczara. Przełożonym Seminarium Duchownego zlecił biskup przystosowanie do potrzeb Muzeum auli w tymże Seminarium Duchownym i urządzenie w niej ekspozycji. W 1908 r. zbiory przeniesiono do pomieszczeń nad lewą nawą odremontowanego kościoła pojezuickiego. W 1904 r. bp Pelczar mianował dyrektorem bpa sufragana Karola Fischera, a ks. Stefana Momidłowski — kustoszem. W latach 80-tych Muzeum uzyskało kilka pomieszczeń w dawnym kolegium jezuickim i nad prawą nawą kościoła Najśw. Serca Jezusowego (pojezuicki). Zbiory pochodzą z przejęcia obiektów z terenu diecezji, z darowizn oraz z niewielkich zakupów. W czasie obu wojen światowych Muzeum nie poniosło właściwie żadnych strat, poza jedną, zaginął nie znany bliżej medal.

Charakterystyka zbiorów:

Zbiory Muzeum prezentują kulturę religijną człowieka od czasów przedchrześcijańskich aż do obecnych. Zgrupowane są w działach: malarstwo, rzeźba,

rzemiosło artystyczne, numizmatyka, filatelistyka, współczesna architektura sakralna. Na szczególniejszą uwagę zasługują: zbiór grafiki ofiarowany przez ks. Jana Kwołka, zawierający ryciny Cranachów, Dürera, Falcka, Hondiusza i in.; trofea spod Wiednia z 1683 r.; w dziale malarstwa — cenne gotyckie obrazy cechowe (scena *Zwiastowania* na bocznych skrzydłach tryptyku z Żurowej); w dziale rzeźby m.in. posąg M. Boskiej z Dzieciątkiem pochodzący z końca XVI w. Najliczniej reprezentowana jest kolekcja szat liturgicznych: ornaty, kapy i fragmenty haftów (od XIV w.).

Pomieszczenie:

Muzeum zajmuje gmach byłego kolegium jezuickiego (liczący 300 lat) i pomieszczenia nad obydwooma nawami kościoła pojezuickiego (Najśw. Serca Jezusowego).

Ekspozycja:

Oprócz stałych Muzeum urządza okolicznościowe ekspozycje czasowe.

Księgozbiór:

Muzeum od początku gromadziło literaturę naukową z zakresu sztuki.

Publikacje:

Bielamowicz Z., *Muzeum Diecezjalne w Przemyślu*, ABMK 54: 1987, s. 122—124; tenże, *Osiemdziesiąt pięć lat Muzeum Diecezjalnego w Przemyślu*, ABMK 57: 1988, s. 109—119; Brzostowski S., Orysiak S., *Muzea w Polsce*. Wyd. 2, Warszawa 1971, s. 248; Gutkowska-Rychlewska M., *Siedemdziesiąt lat Muzeum Diecezjalnego w Przemyślu*, ABMK 26: 1973, s. 265—272; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 286.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od 1 maja do 31 października codziennie w godz. 10.00—15.00.

RADOM

Muzeum Diecezjalne

Adres:

26—600 Radom, ul. Młyńska 23/25, tel. 313-270 lub 511-34

Personel:

Dyrektor — ks. Stanisław Makarewicz

Historia:

Erygowane 3 grudnia 1992 r. przez biskupa radomskiego Edwarda Materskiego. Zbiory Muzeum powiększają się dzięki darowiznom od parafii i osób prywatnych.

Charakterystyka zbiorów:

Papieski apartament z pamiątkami z wizyty papieża Jana Pawła II w Radomiu; dwie sale z trzydziestoma obrazami ks. Władysława Paciaka, pamiątki po Studze

Bożej Wandzie Malczewskiej, urodzonej w Radomiu; pamiątki po Słudze Bożym biskupie Piotrze Gołębiowskim.

Pomieszczenie:

Sale w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego.

SANDOMIERZ

Muzeum Diecezjalne

Adres:

27—600 Sandomierz, ul. Długosza 9, tel. (0-15) 32-23-04

Personel:

Dyrektor — ks. Roman Chwałek

W Muzeum zatrudnione są trzy osoby.

Historia:

Muzeum swymi początkami sięga przełomu XIX i XX w. Zbiory gromadzone były dzięki staraniom profesorów seminarium duchownego. W 1905 r. ks. Józef Rokoszny otrzymał trzy pomieszczenia na cele muzealne w budynku seminarijnym — dawnym klasztorze benedyktynek. Zbiory służyły pomocą w nauczaniu historii sztuki w sandomierskim Seminarium Duchownym. Od 1918 r. dostępne były zwiedzającym. W 1937 r. zbiory przeniesiono do Domu Długosza, specjalnie odrestaurowanego dla potrzeb muzeum. Uroczystego otwarcia Muzeum w nowym pomieszczeniu dokonał biskup Jan Kanty Lorek 26 października 1937 r. Ekspozycję, która przetrwała do dzisiaj w stanie prawie niezmiennym, urządził w 1937 r. prof. Karol Estreicher junior.

Charakterystyka zbiorów:

— Malarstwo XV—XX w. Szczególnie interesujący zespół stanowią obrazy: *śś. Marta, Agnieszka i Klara* (ok. 1440 r.), *Madonna z Dzieciątkiem i św. Katarzyną* Łukasza Cranacha (1518—1520), *Santa Conversatio* (1492 r.), portrety: Jana Tarły (XVIII w.) i Jana Karola Konopackiego (1636 r.) pędzla Sylwestra Augustyna Mirysa, portrety sandomierskich benedyktynek (XVIII—XIX w.), *Niespodziewanie* Antoniego Kozakiewicza (XIX w.), portrety trumienne (XVII—XVIII w.).

— Rzeźba sakralna XIII—XIX w.: *Madonna z Goźlic* (pocz. XIII w.), *św. Anna Samotrzeć* (ok. 1500 r.), *Madonna z Dzieciątkiem* (XV w.), *Postacie alegoryczne* Tomasza Huttera (XVIII w.), krucyfiks oraz postacie aniołów Macieja Polejowskiego (XVIII w.).

— Fragmenty architektoniczno-ornamentalne zespołów ołtarzowych.

— Sztuka zdobnicza: szkła śląskie, czeskie i polskie (XVIII—XX w.); porcelana i fajanse polskie (Ćmielów), angielskie i z Delft (XVIII—XIX w.); przedmioty

z masy perłowej i kości słoniowej; konwisarstwo i złotnictwo (srebrny dzban perski z XVIII w.); tkaniny XV—XIX w.: trzy ornaty z haftami figuralnymi (XV—XVI w.), ornat z tkaniny tureckiej z motywem czintamani (XVI w.), ornaty z pasów kontuszowych (XVIII w.), kapy, manipularze, palki, bursy, stuły, kobierzec perski Isfahan (XVII w.); kolekcja fajek i tabakierek (XVIII—XIX w.); płyty miedziorytnicze i klocki drzeworytnicze (XVII—XIX w.), ryngrafy, kapelarze, relikwiarzyki; meble (XVIII—XIX w.).

— Zbiory archeologiczne.

Pomieszczenie, ekspozycja:

Ekspozycja stała urządzona w 7-miu salach wystawowych (4 na parterze i 3 na piętrze) o łącznej powierzchni 332 m², w tzw. Domu Długosza wzniesionym w latach 1474—1478 z fundacji Jana Długosza.

Inwentaryzacja:

Zbiory posiadają karty katalogu naukowego oraz dokumentację fotograficzną.

Księgozbiór:

Niewielki, podręczny.

Publikacje:

Brzostowski S., Orysiak S., *Muzea w Polsce*. Wyd. 2, Warszawa 1971, s. 91; Górski K., *Diecezjalne Muzeum Sandomierskie*, Sandomierz 1946; *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, T. 3 z. 11, s. 66—67; Lewiński J., *Muzeum Diecezjalne Sztuki Kościelnej w Sandomierzu*, ABMK 54: 1987, s. 125—127; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 305—306.

Udostępnianie dla zwiedzających:

od 1 kwietnia do 31 października

w godz. 9.00 — 12.00 i 13.15 — 16.00

w niedziele i święta w godz. 13.15 — 16.00

od 1 listopada do 31 marca

w godz. 9.00 — 12.00

w niedziele i święta w godz. 13.15 — 15.00

SIEDLCE

Muzeum Diecezjalne (w stadium organizacji)

Adres:

Kuria Diecezjalna

08—100 Siedlce, ul. J. Piłsudskiego 62, tel. 0-25) 2-31-26, 2-38-89

Personel:

Opiekun zbiorów — ks. Tadeusz Kulik, diecezjalny konserwator zabytków

Historia:

Istniało od początków wskrzeszenia diecezji janowskiej czyli podlaskiej. Jego właściwym inicjatorem i twórcą był ks. Karol Dębiński. Początkowo mieściło się w gmachu Kurii Biskupiej w Janowie Podlaskim. W 1922 r. zbiory zostały przeniesione do Siedlec i umieszczone w jednej z sal w gmachu Kurii Diecezjalnej przy ul. J. Piłsudskiego 60. Znajdowały się pod opieką Kapituły Katedralnej, a zarządzał nimi, z ramienia tejże kapituły, proboszcz parafii katedralnej. Muzeum przestało istnieć w 1939 r. Zbiory częściowo zostały ukryte, częściowo rozgrabili je Niemcy. Obecne zbiory mieszczą się w dwóch salach Kurii Diecezjalnej służących jako magazyny. Muzeum nie zostało do tej pory formalnie erygowane.

Charakterystyka zbiorów:

W skład zbiorów wchodzi głównie obiekty wycofane z kultu z terenu diecezji siedleckiej.

Pomieszczenie:

Dla potrzeb Muzeum przydzielono kilkanaście sal w starym budynku Seminarium Duchownego, który obecnie jest remontowany.

Publikacje:

Kulik T., *Muzeum Diecezjalne w Siedlcach*, ABMK 54: 1987, s. 128; Młynarski Z., *Z dziejów Muzeum Diecezjalnego w Siedlcach*, ABMK 21: 1970, s. 171—174.

STARA WIEŚ k. Brzozowa**Muzeum Misyjne****Adres:**

Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP
36—201 Stara Wieś k. Brzozowa

Historia:

Założone zostało w marcu 1992 r. (miesiąc nowenny przed II Kongresem Misyjnym w Polsce).

Charakterystyka zbiorów:

Ekspozyty z terenów misyjnych, głównie z Afryki.

Pomieszczenie:

1 sala wystawowa.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie.

SUCHOWOLA

Izba Pamięci Ks. Jerzego Popiełuszki

Adres:

16—150 Suchowola, Plac Kościuszki 3A

Personel:

Opiekun — ks. Józef Wiśniewski, proboszcz

Historia:

Założył ją w 1985 r. ks. Stanisław Suchowolec, ówczesny wikariusz parafii w Suchowoli, zamordowany 30 I 1989 r. w parafii Białystok Dojlidy. Zbiory pochodzą od rodziny ks. Popiełuszki, z Jego mieszkania, udostępnione za zgodą Kurii warszawskiej oraz z darów osób odwiedzających.

Charakterystyka zbiorów:

Składają się na nie m.in.: pamiątki po ks. Jerzym Popiełuszce (książki, notatnik, obrazki prymitywne, różańce, dekrety wydane przez Kurie warszawską, a odnoszące się do ks. Jerzego, Jego korespondencja, fotografie i in.), stara chrzcielnica z kościoła parafialnego przypominająca chrzest ks. Popiełuszki, sztandary „Solidarności”, obrazy olejne S. Żółtowskiej oraz I. Krzywińskiej.

Pomieszczenie:

Sala i korytarz w drewnianym domu z XIX w. (dawny wikariat).

Publikacje:

Anuszkiewicz E., *Inwentarz Izby Pamięci ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli*, Łomża 1990; tenże, *Izba pamięci Ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli. Przewodnik*.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Na życzenie zainteresowanych

SZCZECIN

Muzeum Archidiecezjalne

Adres:

Katedra Św. Jakuba Ap. w Szczecinie

70—200 Szczecin, ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 19, tel. (0-91) 48-05-95

Personel:

Dyrektor — ks. Roman Kostynowicz

Wicedyrektor — ks. Andrzej Sowa

Historia:

Założone zostało przez ks. Romana Kostynowicza w 1990 r. Uroczyste otwarcie muzeum miało miejsce w katedrze podczas inauguracji roku akademickiego 1990/91. Diecezja ma w planie budowę osobnego budynku, w którym mieściłoby się muzeum i pracownia konserwatorska.

Pracownia konserwatorska:

Mieści się w salce katechetycznej przy katedrze. Pracują w niej trzy osoby pod nadzorem ks. R. Kostynowicza, który ukończył konserwację zabytków na uniwersytecie w Toruniu.

Charakterystyka zbiorów i ekspozycja:

Muzeum ma charakter historyczno-dydaktyczny. Ideą przewodnią ekspozycji są dzieje chrześcijaństwa na Pomorzu Zachodnim. Dzięki niej można zapoznać się z burzliwą historią tej ziemi poczynając od czasów pogańskich, początków chrześcijaństwa a kończąc na najnowszych dziejach Kościoła.

Pomieszczenie:

Ekspozycja mieści się w katedrze na emporze południowej, w czterech salach w amfiladzie.

Inwentaryzacja:

Zbiory są opisane i sfotografowane.

Księgozbiór:

Opracowania popularnonaukowe dotyczące Pomorza Zachodniego.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W okresie letnim dyżurują i oprowadzają po katedrze Św. Jakuba i po Muzeum klerycy Seminarium Duchownego w Szczecinie. Poza tym okresem ekspozycja udostępniana jest na żądanie.

SZCZYRZYC

Muzeum Klasztorne Ojców Cystersów**Adres:**

34—623 Szczyrzyc 1, tel. 14

Personel:

Opiekun — o. Henryk Antoni Jędrzejewski

Historia:

Twórcą Muzeum był opat o. Stanisław Kiełtyka, historyk i pisarz. Za datę jego powstania przyjmuje się rok 1958. Początkowo mieściło się w pomieszczeniach klasztornych zwanych dawniej przeoratem. W latach 1974—1984 Muzeum było nieczynne ze względu na umieszczenie w jego pomieszczeniach księgozbioru bibliotecznego. W 1984 r. z okazji jubileuszu 750-lecia istnienia Klasztoru

Cystersów w Szczyrzycu zbiory muzealne zostały przeniesione do dawnego spichlerza przystosowanego do celów muzealnych.

Charakterystyka zbiorów:

1. Dział sztuki sakralnej — rzeźby: *Madonna* (XVI w.), *Pietà* (XVI w.), świątki ludowe, m.in. *Chrystus Frasobliwy* Jędrzeja Wowry, płaskorzeźby ludowego rzeźbiarza Józefa Janosa z Dębna koło Nowego Targu; księgi: rękopis (XIV w.), inkunabuł, księgi liturgiczne; dwie lampy (XVI w.), kandelabr; szaty liturgiczne, wśród nich na uwagę zasługują dwa ornaty z XVII w. Najcenniejsze obrazy (XV i XVI w.) *Madonna*, *Chrystus Frasobliwy*, *Ukrzyżowanie* znajdują się w opactwie i są niedostępne dla zwiedzających.
2. Zbrojownia — bogata kolekcja dawnej broni, ekspozycja monet staropolskich oraz zbiory petrograficzne (minerały, rudy metali, skały).
3. Muzeum regionalne — przedmioty związane z historią kultury materialnej regionu szczyrzyckiego. Znajduje się tu tzw. Kącik Orkanowski z ekspozycją dzieł literackich i listów poety.

Pomieszczenie:

3 sale ekspozycyjne, dwie na parterze, jedna na poddaszu starego spichlerza z XVII w.

Publikacje:

Jędrzejewski H., *Muzeum Cystersów w Szczyrzycu*, ABMK 54: 1987, s. 129—131; *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, T. 1 z. 7 Warszawa 1951, s. 17; *Opactwo Cystersów i cudowny obraz Matki Bożej Szczyrzyckiej*, Szczyrzyc 1984.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W sezonie letnim codziennie oprócz poniedziałków w godz. 10.00—12.00 i 14.00—16.00.

ŚWIĘTY KRZYŻ

Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów MN

Adres:

26—004 Bieliny, Klasztor Św. Krzyż

Personel:

Opiekun — o. Franciszek Bok OMI

Przewodnikami są nowicjusze

Historia:

Muzeum otwarte zostało 26 maja 1977 r. Zbiory gromadzone były przez wiele lat przez misjonarza krajowego o. Jana Jastrzębskiego OMI, pochodzącego z ziemi kieleckiej. Ekspozycje pochodzą z terenów misji polskich oblatów.

Charakterystyka zbiorów:

Ekspozycja obrazuje codzienne życie mieszkańców Kamerunu, Malgazy, Eskimosów, Indian. Składają się na nią: stroje ludowe, narzędzia rolnicze, przedmioty codziennego użytku, przedmioty kultu religijnego, broń.

Pomieszczenie:

2 obszerne sale na krużgankach klasztornych.

Inwentaryzacja:

Prowadzona jest we własnym zakresie.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W dni powszednie w godz. 9.00—12.30 i 13.00—17.00

w niedziele w godz. 13.00—17.00

TARNÓW**Muzeum Diecezjalne****Adres:**

33—100 Tarnów, Plac Katedralny 6, tel. (0-14) 21-99-93

Personel:

Dyrektor — ks. Władysław Szczebak

Historia:

Najstarsze w Polsce muzeum diecezjalne, założone w 1888 r. przez ks. Józefa Bąbę, ówczesnego rektora Seminarium Duchownego w Tarnowie. Zostało uroczystie otwarte 25 października w budynku tegoż Seminarium. Mieściło się najpierw w jednej a potem w trzech salach. Miało służyć jako pomoc naukowa dla kleryków słuchających wykładów z estetyki i historii sztuki kościelnej. Na apel biskupa ordynariusza Ignacego Łobosa zaczęły napływać z terenu diecezji wycofane z użytku dzieła sztuki kościelnej. Ksiądz Bąba zwrócił szczególną uwagę na tkaniny i hafty kościelne. Opracował nawet ich inwentarz. W 1931 r. zbiory muzealne przeniesiono do gotycko-renesansowego Ratusza znajdującego się na Rynku w Tarnowie gdzie wraz ze zbiorami miejskimi znalazły się pod opieką ks. Stanisława Bulandy. Pod jego rządami Muzeum wzbogaciło się szczególnie zabytkami z dziedziny rzeźby gotyckiej i malarstwa tablicowego szkoły krakowskiej i sądecko-spiskiej. Od początku lat powojennych Muzeum zajmuje gotycko-renesansowe kamieniczki z XVI w. znajdujące się w sąsiedztwie gotyckiej Bazyliki katedralnej. Wśród znakomitych kierowników tejże instytucji należy wymienić: ks. Franciszka Leśniaka (1904-1915) i ks. Władysława Smolenia (1949—1951).

Pracownia konserwatorska:

Muzeum posiada własną pracownię konserwatorską, którą zorganizował w 1951 r. ks. Władysław Smoleń. Zatrudnił w niej dwie uczennice prof. Józefa Edwarda Dutkiewicza z ASP w Krakowie, siostry Annę i Zofię Pawłowskie.

Charakterystyka zbiorów:

Podstawowymi są trzy działy:

- sztuka gotycka, małopolska, tzw. cechowa, zwłaszcza rzeźba i malarstwo tablicowe szkoły krakowsko-sądeckiej;
- hafty i tkaniny kościelne od średniowiecza aż po XIX w.,
- sztuka ludowa: rzeźba i malarstwo, w szczególności zbiór obrazów malowanych na szkłe z 10 krajów Europy środkowej i południowej, a także pojedyncze przykłady z terenu Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

Ponadto Muzeum posiada: kolekcję malarstwa z okresu Młodej Polski (dar Olgi Majewskiej), zegary stołowe i ścienne (XVIII—XX w.) grafike, rysunki, medale, monety, porcelanę, wyroby z metalu, okazy archeologiczne.

Chlubą Muzeum jest sztuka gotycka, a w niej: obraz *Oplakiwanie Chrystusa* z Chomranic (poł. XV w.); dwa tryptykowe skrzydła z historią św. Wojciecha i św. Jerzego, pochodzące z Nowego Sącza (1430—1440); skrzydła tryptyku z Ptaszkowej (1440—1450); znane przedstawienie Chrystusa w Studni — *Misericordia Domini* ze Zbylitowskiej Góry (ok. 1450 r.); trzy XV-wieczne obrazy ołtarzowe Matki Boskiej — z Podola, Apokaliptyczna z Cerekwi i Tronująca z Biegonic; rzeźba — *Pietà* z Wojniczka (pocz. XIV w.) i *Pietà* z Biecza (1380—1400), 20 figur *Madonn z Dzieciątkiem* (XIV—XVI w.).

Pomieszczenie:

Trzy zabytkowe kamieniczki: Akademiola (zwana także Scholasterią), Kanonia i Dom Mikołajowski z 1524 r.

Ekspozycja:

Oprócz ekspozycji stałej ukazującej trzy główne działy Muzeum urządzone są także okolicznościowe wystawy czasowe.

Księgozbiór:

Muzeum posiada własny księgozbiór gromadzony od początku jego istnienia i systematycznie uzupełniany oraz własne archiwum.

Publikacje:

Brzostowski S., Orysiak S., *Muzea w Polsce*. Wyd. 2, Warszawa 1971, s. 116—117; Chrobak W., *Z historii Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie*, „Currenda” 111: 1961 nr 9—12, s. 347—349; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 335—336; Smoleń Wł., *Dwie wystawy maryjne w tarnowskim Muzeum Diecezjalnym*, „Currenda” 107: 1957 nr 5, s. 298—323; tenże, *Wystawa kościelnego przemysłu artystycznego w Muzeum Diecezjalnym w Tarnowie*, ABMK 1: 1960 z. 2, s. 165—167; Szczebak Wł.,

Dzieje ekspozycji zbiorów Tarnowskiego Muzeum Diecezjalnego, „Currenda” 138: 1988 nr 10—12, s. 560—579; tenże, *Jak powstało Muzeum Diecezjalne w Tarnowie*, „Currenda” 136: 1986 nr 10—12, s. 379—385; tenże, *Jak powstawały zbiory Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie*, „Currenda” 138: 1988 nr 7—9, s. 304—316; tenże, *Ks. Józef Bąba i jego dzieło w opinii współczesnych*, „Currenda” 138: 1988 nr 1—3, s. 89—94; tenże, *Muzeum Diecezjalne w Tarnowie. Ludzie i zabytki*, ABMK 54: 1987, s. 132—139; tenże, *Trzej pionierzy tarnowskiej muzeologii kościelnej*, „Currenda” 138: 1988 nr 4—6, s. 210—220; tenże, *Uroczystość stulecia Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie*, ABMK 57: 1988, s. 102—108.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W dni powszednie oprócz poniedziałków	w godz. 10.00—13.00
w niedziele i święta	w godz. 9.00—14.00

TRZEBNICA

Muzeum Kultu Świętej Jadwigi

(w stadium organizacji)

Adres:

55—100 Trzebnica, ul. Jana Pawła II nr 3

Historia:

Oficjalne otwarcie muzeum nastąpi prawdopodobnie w październiku 1994 r. przy okazji odpustu ku czci św. Jadwigi. Do ekspozycji muzealnej przewidziane są zbiory uratowane przed wywiezieniem w związku z kasatą klasztoru w 1810 r., przechowywane obecnie na zapleczu zakrystii. Ekspozycję tych zabytków przygotował w latach 1963—1964 ks. Antoni Kielbasa. Częścią Muzeum stanie się także lapidarium urządzone w bazylice obok krypty św. Bartłomieja. W dniach 26 IX — 31 X 1993 r. w pocysterskim klasztorze (obecnie dom sióstr boromeuszek) można było obejrzeć wystawę *Kult Świętej Jadwigi w Trzebnicy* zorganizowaną w ramach obchodów Jadwiżańskiego Roku Jubileuszowego z okazji 750—lecia śmierci Patronki Śląska. Wszystkie eksponaty pochodzą z trzebnickiego kościoła i klasztoru.

Charakterystyka zbiorów:

Naczynia i szaty liturgiczne, obrazy, rzeźby, rękopisy, inkunabuły, starodruki. Lapidarium — figury, płaskorzeźby, głowice, wsporniki i różne detale dekoracji rzeźbiarskiej.

Pomieszczenie:

Sale w tzw. Domu Świętej Jadwigi.

Publikacje:

Mazurski K. R., *Trzebnica*, Warszawa 1990, s. 38, 42—43; *Święta Jadwiga na drzeworytach Legendy Większej. W 750-lecie śmierci świętej Jadwigi 1243—1993*. [Wyboru drzeworytów dokonał i teksty do druku przygotował ks. Antoni Kielbasa SDS], 1993 (lapidarium przedstawione zostało na s. 26—31). Przygotowywany jest przewodnik po Muzeum.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W sezonie turystycznym Muzeum czynne będzie w godzinach oprowadzania wycieczek po bazylice, poza nim — na żądanie.

TUCHÓW

Muzeum Misyjne Redemptorystów**Adres:**

33—170 Tuchów, ul. Wysoka 1, tel. (0-14) 525-456 lub 457

Personel:

Opiekun — Koło Misyjne działające przy Wyższym Seminarium Duchownym Redemptorystów w Tuchowie.

Historia:

Powstało w 1975 r. Ekspozyty pochodzą z darów polskich redemptorystów pracujących na misjach w Ameryce Południowej: Argentynie, Brazylii i Boliwii, a także w Afryce w Burkina Faso oraz w krajach Europy Zachodniej: Niemcy, Dania. Obecnie Muzeum liczy około 550 eksponatów.

Charakterystyka zbiorów:

Zbiory zgrupowane są w działach:

— fauna Ameryki Południowej (zbiory z dorzecza Amazonki — okazy zwierząt drapieżnych, gadów, płazów, ryb; skóry z węża boa dusiciela, jaguara i innych drapieżników; na szczególną uwagę zasługuje duży zbiór jadowitych węży i pajaków),

— broń myśliwska (łuki, strzały, dzidy, siekiery, noże i lassa używane przez pasterzy bydła w Argentynie),

— wyroby artystów ludowych (zbiór masek rytualnych, rzeźba, stroje ludowe, zabawki, wyroby ze skóry i wełny),

— przedmioty kultu religijnego (ozdobne różańce, krzyże i obrazy malowane na płótnie lub wytłaczane na skórze).

— wieńce dożynkowe.

Do osobliwości Muzeum należy zaliczyć „trofeum indiańskie” — głowa ludzka spreparowana przez Indian.

W jednej z sal znajduje się ruchoma szopka wykonana przez o. Kazimierza Zymułę.

Inwentaryzacja:

Obecnie przeprowadzana jest inwentaryzacja zbiorów.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Muzeum czynne jest w każdą niedzielę — po każdej Mszy św.; w pozostałe dni — na życzenie.

WADOWICE

Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II

Adres:

34—100 Wadowice, ul. Kościelna 7, tel. 326-62

Personel:

Kustosz — s. Magdalena Józefa Bernat, nazaretanka

Historia:

Został otwarty dla zwiedzających 18 maja 1984 r. w 64-tą rocznicę urodzin Jana Pawła II. Dawne mieszkanie Wojtyłów składające się z dwóch pokoi i kuchni, po gruntownym remoncie, zostało powiększone o trzy pomieszczenia. Dom ma przypominać osobę Ojca Świętego w miejscu, w którym przyszedł na świat.

Charakterystyka zbiorów:

Pamiętki po obecnym Ojcu Świętym (dokumenty, dzieła wydane drukiem, sprzęt sportowy, sutanny, różaniec od papieża Jana XXIII itp.), fotografie upamiętniające drogę życiową Papieża, publikacje o Janie Pawle II. Urządzenie pokoju, w którym Karol Wojtyła urodził się i mieszkał, a także przylegającej do niego kuchni ukazuje dawny charakter tych dwu izb. Zgromadzono w nich to, co pozostało z oryginalnego wyposażenia mieszkania rodziny Wojtyłów.

Pomieszczenie:

Pięć pokoi w amfiladzie i kuchnia.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W okresie wiosenno-letnim

1 V — 30 IX w godz. 9.00—13.00 i 14.00—18.00

w okresie jesienno-zimowym

1 X — 30 IV w godz. 9.00—12.00 i 14.00—17.00

WARSZAWA

Muzeum Archidiecezji Warszawskiej**Adres:**

00—424 Warszawa, ul. Solec 61, tel. (0-2) 621-34-14 i 628-09-68

Personel:

Dyrektor — ks. Andrzej Przekaziński

Zastępca — Waldemar Mikołajczyk

Muzeum zatrudnia 6 pracowników etatowych, ponadto na zlecenie — specjalistów z różnych dziedzin: historyków sztuki, konserwatorów, fotografika, wystawienika i grafika.

Historia:

Początki Muzeum sięgają końca XIX w. gdy z inicjatywy kilku księży rozpoczęto gromadzenie zbiorów przeznaczając dla nich sale kapitulacza nad zakryściami archikatedry św. Jana. Na początku lat 30-tych zakupiono na cele muzealne dwie kamienice (byłe kanonie) przy ul. Kanonia. Po odpowiedniej adaptacji przeniesiono tam zbiory. W dniu 14 IX 1938 r. Muzeum poświęcił, w obecności prezydenta RP Ignacego Mościckiego, kardynał Aleksander Kakowski. Pierwszym dyrektorem został ks. prałat Mieczysław Węglewicz. W czasie okupacji Muzeum nie funkcjonowało. Po wojnie kard. Stefan Wyszyński zlecił Archiwum Archidiecezji Warszawskiej zabezpieczenie dzieł sztuki dla przyszłego muzeum. Największe zasługi miał w tym względzie ks. dr Jan Wysocki. W roku 1978 zbiory muzealne wyłączone zostały z archiwum, a prace nad utworzeniem muzeum zostały powierzone ks. Andrzejowi Przekazińskiemu. W maju 1979 r. odzyskano na rzecz muzeum budynek potrynitarski przy ul. Solec 61. Otwarcia muzeum w nowej siedzibie (po wykonaniu prac remontowo-adaptacyjnych) dokonał 21 IV 1980 r. bp Jerzy Modzelewski. Muzeum organizuje koncerty muzyczne, wieczory poetyckie, wieczory autorskie itp. W latach stanu wojennego Muzeum pełniło funkcję jednego z najistotniejszych centrów kultury niezależnej. Kolekcja muzealna powiększa się wyłącznie drogą darowizn od osób prywatnych, instytucji kościelnych oraz przejmowania muzealiów w depozyt.

Charakterystyka zbiorów:

Muzeum posiada działy: malarstwo, rzeźba, rysunek i grafika, rzemiosło artystyczne, tkaniny, szkło i porcelana, metal, numizmatyka. Bardzo cenną częścią zbiorów jest zespół malarstwa polskiego z lat 80-tych (ok. 1000 sztuk), wielokrotnie wystawiany w Polsce i za granicą oraz kolekcja polskiej sztuki emigracyjnej, w której znajdują się zespoły prac takich artystów, jak: J. Czapski, J. Lebenstein, Bohusz-Szyszko, Topolski i in. W dziale rzeźby na szczególną uwagę zasługują rzeźby gotyckie (np. *Chrystus Misteryjny* z ok. 1490 r., *Assunta*

z ok. 1500 r.), duże zespoły rzeźb Alfonsa Karnego (ok. 60), Kuny, Zofii Trzczińskiej-Kamińskiej. Do cenniejszych zbiorów należą poza tym: kolekcja sztuki zdobniczej, meble (XVI—XX w.), brązy (w tym PP Thomire'a), złotnictwo (np. pacyfikał i monstrancja z fundacji króla Stanisława Augusta Poniatowskiego), kolekcja zegarów (w tym jedna z najcenniejszych w Polsce kolekcja zegarów kaflowych).

Pomieszczenie:

Muzeum dysponuje pomieszczeniami o łącznej powierzchni ok. 1200 m². Na ekspozycję przeznaczono 5 sal i 2 halle o łącznej powierzchni ok. 600 m². Pozostałe pomieszczenia zajmują magazyny, biura, pracownie techniczne, stołówka dla pracowników. Muzeum posiada również dwa dziedzińce, gdzie eksponowana jest rzeźba.

Ekspozycja:

Muzeum nie posiada stałej ekspozycji. Podstawową formą jego działalności jest organizowanie wystaw czasowych — około 10-ciu rocznie, w oparciu o zbiory własne i wypożyczane z instytucji świeckich i kościelnych. Zorganizowano już blisko 130 wystaw. Wystawom towarzyszą katalogi, wydawane staraniem Muzeum.

Inwentaryzacja:

Zbiory są zinwentaryzowane, sukcesywnie dokonuje się także ich opracowywania naukowego.

Księgozbiór:

Specjalistyczny, systematycznie powiększany, liczący ok. 10 tys. woluminów z zakresu historii sztuki, estetyki, historii kultury; czasopisma z zakresu historii sztuki kościelnej np. *Das Münster, Kunst und Kirche*.

Publikacje:

Burek K., *Muzeum Archidiecezji Warszawskiej*, ABMK 54: 1987, s. 140—145. Muzeum wydaje obcojęzyczne informatory (ukazały się już w jęz. francuskim i niemieckim), informacje o działalności Muzeum można znaleźć w prasie katolickiej.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od wtorku do piątku w godz. 10.00—16.00

w sobotę w godz. 10.00—15.00

Nieczynne w niedziele, święta i poniedziałki

Sala Rycerska (filia Muzeum Archidiecezji Warszawskiej)

Adres:

Warszawa, Wieża kościoła św. Anny, ul. Krakowskie Przedmieście 68

Personel:

Spółeczną opiekę sprawuje Koło Kombatantów.

Charakterystyka zbiorów:

Militaria (głównie polskie, dwudziestowieczne): broń, sztandary, czarna biżuteria, odznaczenia, różnego rodzaju pamiątki — ok. 2000 obiektów.

Ekspozycja:

Zorganizowano 12 wystaw tematycznych.

WIDAWA**Muzeum Parafialne****Adres:**

98—170 Widawa, Rynek Kościuszki 14, tel. (0-198-19) 14

Historia:

Muzeum powstało w 1978 r. z inicjatywy ks. Jerzego Spychały dla upamiętnienia obchodów 300-lecia kościoła widawskiego. Zbiór liczy ok. 200 eksponatów.

Charakterystyka zbiorów:

Księgi liturgiczne, album z 1718 r. zawierający spis członków bractw widawskich, dokumenty stwierdzające autentyczność relikwii, fragmenty trybowanych w mosiężnej blasze, posrebrzanych sukienek zdjętych ze zniszczonych obrazów, obraz wotywny Matki Boskiej Różańcowej z modlącym się szlachcicem (1773 r.), feretrony z obrazami Matki Bożej i św. Barbary malowanej według portretu Marii Ludwiki Gonzagi, naczynia i szaty liturgiczne, sztance do wypiekania opłatków, numizmaty, wyroby rzemieślników widawskich.

Pomieszczenie:

Ekspozycja mieści się na pierwszym piętrze najstarszej części klasztoru w gablotach ustawionych we wnękach okiennych oraz w jednej z dawnych cel zamienionej na skarbiec muzealny.

Publikacje:

Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 420; Spychała J., *Muzeum parafialne w Widawie* (przewodnik), Sieradz-Wieluń 1984; tenże, *Muzeum w klasztornych murach*, „Wędrownik” 1990 nr 1—3, s. 79; tenże, *W Widawie*, „Spotkania z Zabytkami” 1984 nr 3, s. 47—48.

Udostępnianie dla zwiedzających:

W niedziele w godz. 9.00 — 13.00
oraz na życzenie zainteresowanych grup.

WŁOCŁAWEK

Muzeum bł. Biskupa Michała Kozala

Adres:

87—800 Włocławek, ul. Gdańska 8

Personel:

Kustosz — ks. Wojciech Frączak
przewodnik — Leon Czarnecki

Historia:

Otwarcia wystawy i poświęcenia tablicy pamiątkowej na domu bł. M. Kozala dokonał 19 czerwca 1987 r. prymas Polski kard. Józef Glemp. Muzeum mieści się w domu z 1649 r. (najstarszy we Włocławku), w którym od 13 VIII do 7 XI 1939 r. mieszkał bp Kozal. Zajmował pokoje na pierwszym piętrze. Wystawa została umieszczona na parterze w byłej kancelarii parafialnej, gruntownie odremontowanej. Opracowanie oprawy plastycznej powierzono Zdzisławowi Filipczakowi i Stanisławowi Mystkowi z Poznania.

Charakterystyka zbiorów:

Tzw. materialne pamiątki po bpie Kozalu (biret, pas kapłański, mankiety, tzw. mantallone i inne), fotografie, kserokopie, dokumenty.

Pomieszczenie:

4 sale wystawowe

Ekspozycja:

Całość eksponatów uszeregowano chronologicznie w czterech działach: 1) dzieciństwo i młodość, 2) kapłaństwo, 3) biskupstwo, 4) męczeństwo.

Księgozbiór:

Sklada się z książek, które były własnością bpa Kozala i publikacji o nim.

Publikacje:

Rulka K., *W domu błogosławionego Michała Kozala*, „Ateneum Kapłańskie” 80: 1988 z. 1, s. 92—108.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Od poniedziałku do soboty w godz. 11.00—12.00 i 14.00—16.00
w środy w godz. 14.00—18.00

WROCLAW

Muzeum Archidiecezjalne

Adres:

50—328 Wrocław, ul. Kanonia 12, tel. (0-71) 22-17-55

Personel:

Dyrektor	— bp Józef Pazdur
Wicedyrektor	— ks. Józef Pater
Pracownicy	— ks. Lech Nowak, s. M. Ewangelista Gryga, s. M. Szymona Gadzała

Historia:

W 1898 r. Kuria Biskupia we Wrocławiu wydała polecenie zebrania z terenów Śląska i zabezpieczenia wycofanych z kultu przedmiotów wartości artystycznej i historycznej. Prace te powierzono ks. Józefowi Jungnitzowi. Pierwszą wystawę udostępniono do zwiedzania w 1903 r. Do celów ekspozycyjnych wykorzystano późnogotycką salę z 1520 r. po dawnej Bibliotece Kapitulnej oraz niektóre pomieszczenia w neogotyckim gmachu archiwalno-bibliotecznym z 1898 r. Pierwszym dyrektorem został ks. Jungnitz. Zbiory Muzeum powiększył i naukowo je opracował ks. Alfons Nowack, który przejął kierownictwo tej placówki po ks. Jungnitzu. W 1932 r. wydano bogato ilustrowany katalog. W czasie II wojny światowej uległ zniszczeniu budynek muzealny, wiele przedmiotów uległo zniszczeniu bądź zaginęło (m.in. obrazy Łukasza Cranacha i unikalne zbiory numizmatyczne). W latach powojennych przystąpiono do odbudowy budynku i rewindykacji poszczególnych obiektów (praktycznie do dzisiaj nie została zakończona). Uroczystego otwarcia Muzeum dokonał 16 lipca 1948 r. ks. Piotr Śledziwski. Przy Muzeum istnieje pracownia konserwatorska zatrudniająca jednego lub dwóch pracowników.

Charakterystyka zbiorów:

W zbiorach dominuje sztuka gotycka, głównie rzeźba i malarstwo. Poza tym Muzeum posiada ciekawe zbiory złotnictwa i tkanin liturgicznych. Do najcenniejszych obiektów należą: mumia egipska z 325 r. p.n.Chr., dwie płaskorzeźby kamienne z III w. przywiezione z okolic Damaszku, romańska figura św. Jana Chrzciciela (1160 r.), kielich romański z pateną (XIII w.), fragmenty szat liturgicznych, zwane szatami św. Jadwigi (ok. 1250 r.), najstarszy na Śląsku dzwon *Świętostawa* (1300 r.), jedna z najstarszych na świecie szaf do przechowywania dokumentów, zwana szafą Paszkowica (1455 r.), zespół śląskich gotyckich ołtarzy szafkowych; w dziale malarstwa — *Zaśnięcie NMP* z Wielowosi (XV w.), *Ukrzyżowanie* z kościoła św. Idziego (1400 r.), *Chrystus w tłoczni* (1486 r.), *Małż Boleści* (1520 r.), skrzydła z ołtarza katedralnego, malowane przez B. Fichtenbergera (1591 r.); w dziale złotnictwa — kielich gotycki z Muszkowic (1400 r.), 2 berła kanonickie z kościoła św. Krzyża (1506 i 1520 r.), monstrancje gotyckie i relikwiarze.

Pomieszczenie:

Sala gotycka, w której mieściły się do 1896 r. archiwum i biblioteka kapitulna oraz korytarze i część pomieszczeń wydzielonych w budynku archiwalno-

bibliotecznym w XIX w. przy ul. Kanonia 12. Na cele ekspozycyjne przeznaczono również, ostatnio odbudowany, budynek pokapitulny z 1765 r. przy Placu Katedralnym 16.

Ekspozycja:

Kilka razy w roku urządzane są wystawy czasowe.

Inwentaryzacja:

Zbiory są zinwentaryzowane, a katalog wydrukowany.

Księgozbiór:

W tym samym budynku mieści się biblioteka kapitulna.

Publikacje:

Jungnitz J., *Das Breslauer Diözesanmuseum*, Breslau 1903; Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, wyd. 3, Warszawa 1982, s. 449—450; Nowack A., *Führer durch das Erzbischöfliches Diözesanmuseum in Breslau*, Breslau 1932; Pater J., *Katalog nabytków Muzeum Archidiecezjalnego we Wrocławiu w latach 1973—1977*, ABMK 35: 1977, s. 131—144; tenże, *Katalog nabytków ... w latach 1978—1982*, ABMK 46: 1983, s. 151—184; tenże, *Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu (informator)*, Wrocław 1985; tenże, *Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu*, ABMK 54: 1987, s. 146—151; Pielarska A., *Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w roku 1964*, ABMK 11: 1965, s. 267—270; też, *Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu w roku 1965*, ABMK 12: 1966, s. 184—187; Urban W., *Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu oraz katalog jego zbiorów*, ABMK, cz. I 27: 1973, s. 131—206, cz. II 28: 1974, s. 283—370, cz. III 29: 1974, s. 221—259, cz. IV 30: 1975, s. 195—221; tenże, *Sprawozdanie z czynności Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego oraz Biblioteki Kapitulnej we Wrocławiu 1957—1958*, ABMK 1: 1959, z. 1, s. 134—137; tenże, *Sprawozdanie z czynności ... za rok 1959*, ABMK 1: 1960, z. 2, s. 160—164; tenże, *Sprawozdanie z czynności ... za lata 1960—1961*, ABMK 6: 1963, s. 165—269; tenże, *Sprawozdanie z czynności ... w 1963 roku*, ABMK 8: 1964, s. 252—255; tenże, *Zachowane monety i medale biskupów wrocławskich w Muzeum Archidiecezjalnym we Wrocławiu*, ABMK 33: 1976, s. 231—236.

Udostępnianie dla zwiedzających:

Codziennie z wyjątkiem poniedziałków w godz. 10.00—15.00

ZŁOTA

Muzeum Parafialne

Adres:

32—859 Złota, tel. (0-192) 300-96

Personel:

Opiekun — ks. Franciszek Korta

Historia:

Muzeum zostało zorganizowane przez obecnego proboszcza ks. Franciszka Kortę.

Charakterystyka zbiorów:

2 drewniane krzyże (XVIII w.); XVIII—wieczne obrazy: *Matka Boża, św. Maria Magdalena, św. Jan Nepomucen, św. Michał Archanioł*; 5 ornatów fundacji Andrzeja Tarły (1642 r.); kielich rokokowo-regencyjny (XVIII w.); barokowa monstrancja; dwie XIX-wieczne drewniane figurki św. Mikołaja i św. Stanisława.

Pomieszczenie:

Muzeum mieści się w wieży zabytkowego, drewnianego kościoła z 1649 r. pw. św. Michała Archanioła.

Publikacje:

Szczebak Wł., *Złota wczoraj i dziś*, Tarnów 1989.

SPIS TREŚCI

Wstęp	315
Muzeum Klasztorne Ojców Redemptorystów w Bardzie Śląskim	317
Ekspozycja o Duchu Świętym i Tematyce Misyjnej w Bydgoszczy	317
Zbiory Sztuki OO. Karmelitów Bosych w Czernej	318
Muzeum Misyjne Towarzystwa Salezjańskiego w Czerwińsku	319
Muzeum Parafialne w Czerwińsku	319
Muzeum Archidiecezjalne w Częstochowie	321
Zbiory Sztuki na Jasnej Górze	321
Muzeum Parafialne w Dobrej	324
Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej	325
Muzeum Parafialne w Grybowie	326
Muzeum Parafialne w Jeżowie	327

Skarbiec Katedralny w Kamieniu Pomorskim	327
Muzeum Archidiecezjalne w Katowicach	328
Muzeum Pamiątek Matek Fundatorek (Celiny i Jadwigi Borzęckich) w Kętach	329
Muzeum Diecezjalne w Kielcach	330
Muzeum Archidiecezji Krakowskiej	331
Muzeum Brata Alberta w Krakowie	331
Muzeum im. Błogosławionego Józefa Sebastiana Pelczara w Krakowie	332
Muzeum Katedralne Jana Pawła II w Krakowie	333
Muzeum Krakowskiej Prowincji Kapucynów	333
Muzeum Misyjne Księża Misjonarzy św. Wincentego à Paulo w Krakowie	334
Zbiory SS. Albertynek w Krakowie	335
Zbiory parafialne w Krasnobrodzie	336
Muzeum Misyjne w Krośnie	337
Muzeum Prowincji Ojców Bernardynów w Leżajsku	337
Muzeum Sanktuaryjne w Limanowej	338
Muzeum Archidiecezjalne Sztuki Religijnej w Lublinie	339
Muzeum Uniwersyteckie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Ks. Jana Władzińskiego w Lublinie	341
Muzeum Parafialne w Łasku	342
Muzeum Archidiecezji Łódzkiej	342
Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów MN w Obrze	344
Muzeum Parafialne w Odporyszowie (filia Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie)	345
Muzeum Diecezjalne w Opolu	345
Zbiór muzealny w Pabianicach	346
Muzeum Parafialne w Pakości	346
Muzeum Diecezjalne w Pelplinie	347

Muzeum Misyjno-Etnograficzne Seminarium Duchownego Księży Werbistów w Pieniężnie	348
Muzeum św. Stanisława w Piotrawinie	351
Muzeum Diecezjalne w Płocku	352
Muzeum Archidiecezjalne w Poznaniu	354
Muzeum Prowincji św. Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych — Franciszkanów w Poznaniu	356
Muzeum Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu	356
Muzeum Archidiecezjalne im. Błogosławionego Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara w Przemyślu	357
Muzeum Diecezjalne w Radomiu	358
Muzeum Diecezjalne w Sandomierzu	359
Muzeum Diecezjalne w Siedlcach	360
Muzeum Misyjne w Starej Wsi k. Brzozowa	361
Izba Pamięci Ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli	362
Muzeum Archidiecezjalne w Szczecinie	362
Muzeum Klasztorne Ojców Cystersów w Szczyrzycu	363
Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów MN na Świętym Krzyżu	364
Muzeum Diecezjalne w Tarnowie	365
Muzeum Kultu Świętej Jadwigi w Trzebnicy	367
Muzeum Misyjne Redemptorystów w Tuchowie	368
Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach	369
Muzeum Archidiecezji Warszawskiej	370
Sala Rycerska w Warszawie (filia Muzeum Archidiecezji Warszawskiej)	371
Muzeum Parafialne w Widawie	372
Muzeum bł. Biskupa Michała Kozala we Włocławku	373
Muzeum Archidiecezjalne we Wrocławiu	373
Muzeum Parafialne w Złotej	376